

Univerzita Pardubice
Dopravní fakulta Jana Pernera

Odborná způsobilost zaměstnanců provozovatele dráhy
Jana Jarolímová

Bakalářská práce
2009

Univerzita Pardubice
Dopravní fakulta Jana Pernera
Katedra dopravního managementu, marketingu a logistiky
Akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jana JAROLÍMOVÁ**
Studijní program: **B3709 Dopravní technologie a spoje**
Studijní obor: **Dopravní management, marketing a logistika**

Název tématu: **Odborná způsobilost zaměstnanců provozovatele dráhy**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Úvod

1. Problematika odborné způsobilosti zaměstnanců provozovatele dráhy
2. Analýza požadavků na odbornou způsobilost z hlediska Zákonu o drahách a vnitropodnikových předpisů
3. Praktický průběh získávání, udržování a zvyšování odborné způsobilosti
4. Kontrolní mechanismy a návrh realizace případných opatření v průběhu zajišťování a kontroly odborné způsobilosti

Závěr

Rozsah grafických prací: **dle doporučení vedoucí**
Rozsah pracovní zprávy: **40 - 50 stran**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**
Seznam odborné literatury:
dle pokynů vedoucí práce

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Pavla Lejsková, Ph.D.**
Katedra dopravního managementu, marketingu
a logistiky

Datum zadání bakalářské práce: **28. listopadu 2008**

Termín odevzdání bakalářské práce: **1. června 2009**

prof. Ing. Bohumil Culek, CSc.
děkan

L.S.

prof. Ing. Vlastimil Melichar, CSc.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 28. listopadu 2008

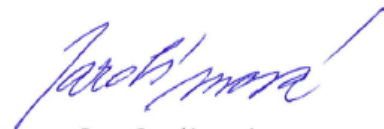
Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 26. května 2009

Jana Jarolímová

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych poděkovala své vedoucí práce paní Ing. Pavle Lejskové, Ph.D., za vstřícný přístup a cenné rady při zpracovávání bakalářské práce. Poděkování patří konzultantovi panu Bc. Zdeňku Bekovi, který mi poskytl dostatek materiálů ke zpracování tématu a inspiroval mě svými nápady a věcnými připomínkami. Děkuji panu Ing. Janu Blažkovi a panu Ing. Martinu Trögelovi za poskytnuté informace z praxe a věcné připomínky k tématu.

ANOTACE

Bakalářská práce se zaměřuje na odbornou způsobilost zaměstnanců provozovatele dráhy. Pojednává o požadavcích na odbornou způsobilost uvedených v zákoně č. 266/1994 Sb., o drahách, a ve vnitropodnikovém předpise SŽDC Zam1. Vnitropodnikový předpis přesně specifikuje druh činnosti a požadavky na odbornou způsobilost potřebnou k jejímu výkonu. Část je věnovaná kontrolním mechanismům, které působí v oblasti provozování dráhy.

Cílem bakalářské práce je přehledně uspořádat a vysvětlit požadavky odborné způsobilosti, které má provozovatel dráhy na své zaměstnance, a popsat fungování kontroly plnění těchto požadavků.

KLÍČOVÁ SLOVA

dráha, drážní doprava, odborná způsobilost, provozovatel dráhy, školení, výcvik, zkoušky

TITLE

Vocational Qualification of Railway Operator Employees

ANNOTATION

The Bachelor Thesis focuses on professional qualifications of railway employees. It discusses professional competence requirements stated in the Railway Act 266/1994 Sb. and in the Intradepartmental Directive SŽDC Zam1. Intradepartmental directive exactly specifies types of activity and professional competence requirements necessary for its performance. A part of the thesis is devoted to control measures applied to the railway environment.

The objective of the thesis is to digest and explain professional competence requirements that apply to railway operator employees and to describe control mechanisms that fulfil these requirements.

KEYWORDS

Railway, railway transportation, professional competence, railway operator, training course, practice, exams

OBSAH

ÚVOD	9
1. Problematika odborné způsobilosti zaměstnanců provozovatele dráhy	10
1.1. Vymezení pojmů týkajících se provozování dráhy	10
1.2. Vlastní těleso dráhy a regulace provozování dráhy	10
1.2.1. Vlastní těleso dráhy	10
1.2.2. Podmínky k povolení provozování dráhy	11
1.2.3. Žádost o vydání úředního povolení	12
1.2.4. Povinnosti provozovatele dráhy	12
1.2.5. Osvědčení o bezpečnosti provozovatele dráhy	12
1.3. Provozní a technická propojenost Evropského železničního systému	13
1.4. Charakteristika provozovatele dráhy	14
2. Analýza požadavků na odbornou způsobilost z hlediska Zákonu o drahách a vnitropodnikových předpisů	17
2.1. Odborná způsobilost dle zákona č. 266/1994 Sb., o drahách	17
2.1.1. Odborná způsobilost k řízení drážního vozidla	17
2.1.2. Průběh zkoušky odborné způsobilosti	17
2.1.3. Vyhodnocení výsledků zkoušky odborné způsobilosti	18
2.1.4. Podmínky doplňkových a rozdílových zkoušek	18
2.1.5. Provádění revizí nebo prohlídek a zkoušek příslušných určených technických zařízení v provozu	19
2.2. Zdravotní způsobilost	20
2.2.1. Podmínky zdravotní způsobilosti	20
2.2.2. Zařazení osob do skupin dle potřeb posouzení zdravotní způsobilosti	21
2.2.3. Průběh posuzování zdravotní způsobilosti	21
2.2.4. Vyhodnocení posuzování zdravotní způsobilosti	22
2.3. Odborná způsobilost dle předpisu odborné způsobilosti zaměstnanců SŽDC	23
2.3.1. Kvalifikace zaměstnanců	23
2.3.2. Vzdělávací zařízení a výcvik zaměstnanců	24
2.3.3. Druhy zkoušek	25
2.3.4. Vzdělávací aktivity zaměstnanců SŽDC	26
2.3.5. Závazná kvalifikace dle odborných činností	26
2.3.6. Kvalifikace zaměstnanců odborných útvarů SŽDC	27
2.3.7. Odborná způsobilost v elektrotechnice	27
3. Praktický průběh zajišťování a ověřování odborné způsobilosti	29
3.1. Okruhy vstupního školení v kabinetu bezpečnosti práce	29
3.1.1. Školení o provozním minimu	29
3.1.2. Školení o ochraně životního prostředí, přepravě nebezpečných věcí a požární ochraně	29
3.1.3. Školení o bezpečnosti provozu a bezpečnosti při práci	30
3.1.4. Školení o odborné způsobilosti v elektrotechnice	30
3.1.5. Tiskopisy potřebné ke zkouškám	31
3.2. Přehled pracovních činností, pro něž je předepsána účast na povinném školení	32
3.2.1. Řízení provozu a organizování drážní dopravy	32
3.2.2. Železniční dopravní cesta	33
3.3. Náplň kurzů přípravy k odborným zkouškám a zkouškám způsobilosti	34
3.3.1. Řízení provozu a organizování drážní dopravy	34
3.3.2. Železniční dopravní cesta	37

3.4. Požadavky na odbornou způsobilost a kvalifikaci dodavatelů při činnosti na dráhách provozovaných SŽDC	43
3.4.1. Způsobilost a kvalifikace dodavatelů	44
3.4.2. Druhy zkoušek	44
4. Kontrolní mechanismy a návrh realizace případných opatření v průběhu zajišťování a kontroly odborné způsobilosti	46
4.1. Vnější kontrolní mechanismy	46
4.1.1. Charakteristika Drážní inspekce	46
4.1.2. Činnosti Drážní inspekce	46
4.1.3. Charakteristika Drážního úřadu	47
4.1.4. Činnosti Drážního úřadu	48
4.2. Vnitřní kontrolní mechanismy	48
4.2.1. Manuál kontrolní činnosti	48
4.2.2. Druhy a rozsah kontrol	49
4.2.3. Průběh kontroly	49
4.2.4. Kontrola odborné způsobilosti	49
4.2.5. Vyhodnocení fungování vnitřních kontrolních mechanismů	50
ZÁVĚR	51
LITERATURA	52
SEZNAM TABULEK	54
SEZNAM OBRÁZKŮ	55
SEZNAM ZKRATEK	56
SEZNAM PŘÍLOH	57

ÚVOD

Cílem této bakalářské práce je přehledně uspořádat a vysvětlit požadavky odborné způsobilosti, které má provozovatel dráhy na své zaměstnance. Tyto požadavky se liší dle vykonávané práce. Zákon č. 266/1994 Sb., o drahách, a vnitropodnikové směrnice přesně specifikují druh práce a odborné nároky na ni. Dále je práce zaměřená na kontrolní mechanismy v oblasti přezkušování odborné způsobilosti a odhalení případných nedostatků. Vlastní přínos má spočívat v případném návrhu opatření, jak by bylo možné zamezit vznikání nedostatků.

V České republice je několik provozovatelů dráhy, ovšem zde bude pojednáno o nejdůležitější a především největší organizaci, což je v současné době Správa železniční dopravní cesty, státní organizace (SŽDC). Z dokumentů tohoto provozovatele plynou prameny pro vytvoření této práce. Není možné však opomenout další zákony a vyhlášky, kterými se musí provozovatel dráhy řídit. Nejdůležitějším zákonem v této oblasti je zákon č. 266/1994 Sb., o drahách.

Úvodní část se věnuje zavedení pojmů týkajících se provozování dráhy. Je zde nastíněno, co zahrnuje pojem provozování dráhy. Aby provozovatel dráhy mohl svoji činnost vykonávat, musí splňovat podmínky určené zákonem o drahách. Druhá kapitola analyzuje požadavky na odbornou způsobilost z hlediska zákona č. 266/1994 Sb., o drahách, a vnitropodnikového předpisu SŽDC Zam1, Předpisu o odborné způsobilosti zaměstnanců Správy železniční dopravní cesty, státní organizace. První podkapitola charakterizuje odbornou způsobilost podle toho, jak je uvedena v zákoně o drahách. Není zde opomenuta ani zdravotní způsobilost. Při práci na dráze je podmínkou mít dobrý zdravotní stav, neboť jinak by pohyb v kolejišti mohl být značně nebezpečný. Vnitropodnikový předpis, který upravuje odbornou způsobilost u Správy železniční dopravní cesty, je předpis SŽDC Zam1. O nárocích na odbornou způsobilost kladených organizací pojednává třetí podkapitola. Zmíněná kapitola popisuje praktický průběh zajišťování a ověřování odborné způsobilosti. Znamená to, že je zde možné najít popis školení, která provádí kabinet bezpečnosti práce při nástupu zaměstnance na vybranou pracovní pozici. Součástí této kapitoly je popis náplně kurzů přípravy k odborným zkouškám a ke zkouškám způsobilosti. Závěrečná podkapitola se věnuje požadavkům na odbornou způsobilost a kvalifikaci dodavatelů při činnosti na drahách provozovaných SŽDC. Poslední kapitola je určena pro popis kontrolních mechanismů, které fungují v drážní dopravě a které se dotýkají provozovatele dráhy.

1. Problematika odborné způsobilosti zaměstnanců provozovatele dráhy

Podmínky pro provozování dráhy v České republice řeší zákon č. 266/1994 Sb., o drahách. Zákon se nevztahuje na dráhy důlní, průmyslové a přenosné. Zaměstnanci provozovatele dráhy musí prokazovat odbornou způsobilost, která se odvíjí od toho, jakou činnost budou na dráze vykonávat. Požadavky na odbornou způsobilost jsou stanoveny v interním předpisu, který si provozovatel dráhy sestaví sám. V tomto předpisu jsou stanoveny podmínky pro získání a udržení kvalifikace a pro způsob výcviku. Odborné zkoušky jsou rozděleny pro jednotlivé útvary provozovatele dráhy.

Je nutné vzít v potaz i globální pohled na problematiku odborné způsobilosti z hlediska Evropské unie. Se vznikem EU se předpokládá, že české vlaky obsazené českým personálem se nebudou pohybovat jenom v rámci ČR, ale budou zajíždět i do zahraničí. V tom případě není postačující, aby personál splňoval pouze tuzemské požadavky odborné (ale i zdravotní) způsobilosti, ale musí splňovat i podmínky ostatních zemí.

1.1. Vymezení pojmů týkajících se provozování dráhy

- Dráha - *cesta určená k pohybu drážních vozidel včetně pevných zařízení potřebných pro zajištění bezpečnosti a plynulosti drážní dopravy.* [1]
- Provozoschopnosti dráhy - *technický stav dráhy zaručující její bezpečné a plynulé provozování.* [1]
- Provozování dráhy - *souhrnné označení činností, kterými se zabezpečuje a obsluhuje dráha a organizuje drážní doprava.* [1]
- Provozování drážní dopravy - *definuje činnost, při níž mezi provozovatelem této dopravy a osobou, jejíž přepravní potřeba se uspokojuje, vzniká právní vztah, jehož podstatou je přeprava osob, věcí nebo zvířat.* Též se může jednat o činnost, kterou se zajišťuje podnikání dle zvláštních předpisů, jimiž jsou např. obchodní nebo živnostenský zákoník. [1]

1.2. Vlastní těleso dráhy a regulace provozování dráhy

1.2.1. Vlastní těleso dráhy

Železniční dráhy se člení do jednotlivých kategorií z hlediska významu, účelu a technických podmínek, které jsou stanoveny prováděcím předpisem. Kategoriemi železničních drah jsou dráhy celostátní, regionální, vlečky a speciální dráhy. Speciální dráhy

slouží k zabezpečení dopravní obslužnosti obce. O zařazení železniční dráhy do příslušné kategorie dráhy a o změnách tohoto zařazení rozhoduje drážní správní úřad.

Bez povolení provozovatele dráhy nesmí nikdo vykonávat v obvodu dráhy činnosti, které se považují za podnikání, vstupovat na dráhu a v obvodu dráhy na místa, která nejsou veřejnosti přístupná, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak. Může se jednat např. o výkon státní správy v energetických odvětvích. Všechna místa na dráze a v obvodu dráhy jsou tedy veřejnosti nepřístupná s výjimkou míst, kde se dráha kříží s veřejně přístupným místem. Takovým místem jsou např. nástupiště a prostory v budovách nacházejících se v obvodu dráhy, pokud v nich jsou poskytovány služby související s drážní dopravou. Pokud se dráha kříží s pozemní komunikací, musí být toto místo řádně označeno.

1.2.2. Podmínky k povolení provozování dráhy

Na základě úředního povolení může provozovat dráhu právnická nebo fyzická osoba, která je zapsána v obchodním rejstříku. Pokud se jedná o provozování dráhy celostátní nebo regionální, je potřebné získat osvědčení o bezpečnosti provozovatele dráhy celostátní a regionální. Úřední povolení vydává drážní správní úřad. Úřední povolení může být vydáno za podmínky, že *fyzická osoba a její odpovědný zástupce, byl-li ustanoven, dosáhli věku 21 let, jsou způsobilí k právním úkonům, bezúhonní a odborně způsobilí. Žadatel nemusí splňovat podmínku odborné způsobilosti, pokud ji splňuje jeho odpovědný zástupce.* [2] Věková hranice platí i pro členy statutárního orgánu. Alespoň jeden člen statutárního orgánu musí být odborně způsobilý. Nezbytnou podmínkou je i prokázání finanční způsobilosti.

Odborná způsobilost je prokazována dokladem o ukončeném vysokoškolském vzdělání ekonomického, dopravního, technického nebo právního zaměření a dokladem o vykonání tříleté praxe v řídicí činnosti v oboru provozování drah. Pokud má žadatel pouze ukončené úplné střední odborné vzdělání ekonomického, dopravního nebo technického zaměření, musí doložit vykonávání pětileté praxe v řídicí činnosti v oboru provozování drah.

Finanční způsobilostí se rozumí schopnost provozovatele dráhy finančně zabezpečit zahájení a řádné provozování dráhy pro potřeby plynulé a bezpečné drážní dopravy. Tato způsobilost se dokazuje podrobným obchodním rozpočtem na roční účetní období, objemem dostupných finančních prostředků, provozním kapitálem a auditorsky ověřenou účetní závěrkou v případě, že provozovatel vykonával v předchozím ročním účetním období podnikatelskou činnost. [2]

1.2.3. Žádost o vydání úředního povolení

Žádost o vydání úředního povolení obsahuje náležitosti označující žadatele, označení vlastníka dráhy a označení dráhy včetně jejího popisu. Tato žádost musí být doložena výpisem z obchodního rejstříku nebo dokladem prokazujícím založení právnické osoby. Dále se dokládá smlouva mezi žadatelem a odpovědným zástupcem, byl-li ustanoven, a dosažení jejich odborné způsobilosti. Dokládá se osvědčení o vlastnictví žadatele k dráze nebo osvědčení o právním vztahu žadatele k dráze, pokud není žadatel jejím vlastníkem. Je nutné prokázat technickou způsobilost dráhy k jejímu provozování. Žadatel musí prokázat svoji finanční způsobilost a zaplatit správní poplatek.

Drážní správní úřad má lhůtu 60 dnů na rozhodnutí a vydání úředního povolení. Lhůta běží od doručení žádosti o vydání úředního povolení. Úřední povolení je nepřenosné a není možné na něj uplatňovat právní nárok. Drážní správní úřad stanoví podmínky provozování dráhy, které se týkají řádného a bezpečného provozování dráhy. [2]

1.2.4. Povinnosti provozovatele dráhy

Provozovatel dráhy je povinen provozovat dráhu pro potřeby plynulé a bezpečné drážní dopravy podle pravidel pro provozování dráhy a úředního povolení, ve kterém jsou podmínky stanoveny. V den zahájení činnosti provozování dráhy musí provozovatel vydat vnitřní předpis, ve kterém pojednává o provozování dráhy, odborné způsobilosti a znalosti osob, které zajišťují provozování dráhy. V tomto předpisu je upraven systém pravidelného školení a způsob ověřování odborných znalostí a odborné způsobilosti. Provozovatel má povinnost zajistit, aby provozování dráhy prováděly pouze ty osoby, které jsou zdravotně a odborně způsobilé. Určená technická zařízení mohou být provozována jen s platným průkazem způsobilosti a v technickém stavu, který odpovídá schválené způsobilosti.

Provozovatel musí pro veřejnou drážní osobní dopravu zveřejnit jízdní řády a jejich změny. Pro stejný účel má povinnost označit stanice, které provozuje. Pokud se jedná o provozovatele dráhy celostátní a regionální, je provozovatel vázán na rozhodnutí drážního správního úřadu ohledně názvu stanice. Dopravci musí mít umožněn přístup ke službám poskytovaným provozovatelem dráhy způsobem, který vylučuje zvýhodnění některého z dopravců. Rozsah služeb je stanoven prováděcím předpisem. [2]

1.2.5. Osvědčení o bezpečnosti provozovatele dráhy

Ke dni zahájení musí mít provozovatel dráhy celostátní nebo regionální osvědčení o bezpečnosti provozovatele dráhy. Toto osvědčení vydává drážní správní úřad na základě

žádosti provozovatele dráhy. Platnost osvědčení je 5 let. Žádost o vydání osvědčení a bezpečnosti provozovatele dráhy musí obsahovat označení provozovatele dráhy a údaje o systému řízení pro zajištění provozování dráhy a systému zajišťování bezpečnosti provozování dráhy včetně zajištění povinností při vzniku mimořádné události.

K žádosti jsou přiloženy následující dokumenty:

- seznam pracovních činností, které jsou podmíněny odbornou způsobilostí, a popis systému jejího zajištění,
- seznam určených technických zařízení, která se používají při provozování dráhy, a doklady o jejich provozování,
- vnitřní předpisy pro provozování dráhy, o provozování určených technických zařízení, o požadavcích na odbornou způsobilost a znalosti osob zajišťujících provozování dráhy a o způsobu jejich ověřování včetně systému pravidelného školení,
- doklad o zaplacení správního poplatku.

Osvědčení o bezpečnosti provozovatele dráhy dokládá, že provozovatel dráhy má vytvořenou vnitřní organizační strukturu a systém řízení pro zajišťování provozování dráhy. Dále má vytvořen systém zajišťování bezpečnosti provozování dráhy, kterým se rozumí soubor organizačních a technologických opatření pro bezpečné provozování dráhy. Současně je chápáno, že provozovatel vydal vnitřní předpis pro provozování dráhy, ve kterém jsou popsána určená technická zařízení, požadavky na odbornou způsobilost a znalosti osob zajišťujících provozování dráhy a způsob ověřování těchto schopností, včetně systému pravidelného školení. [2]

1.3. Provozní a technická propojenost Evropského železničního systému

Termín provozní a technická propojenost (interoperabilita) znamená schopnost umožnit bezpečný a nepřerušovaný pohyb drážního vozidla na dráhách evropského železničního systému. Podmínkou je dodržování stanovených technických předpisů, které upravují konstrukční a provozní požadavky. Tyto technické specifikace jsou uveřejněny v Úředním věstníku Evropské unie. Provozovatel dráhy i vlastník dráhy jsou povinni při stavbě nebo modernizaci řídit se prováděcím právním předpisem. [3]

Snahou EU je vytvořit jednotné podmínky pro konstrukci a provoz všech prvků celého systému evropských železnic, které mají za cíl zjednodušení provozu na evropských železnicích. Tyto podmínky budou obsaženy v tzv. Technických specifikacích interoperability (TSI), které jsou nyní ve fázi vzniku. Sjednocení národních požadavků a požadavků EU bude

značně časově náročné. V současné době pojem interoperabilita zahrnuje schopnost přejíždění vozidel, strojvedoucích a vlakových čet mezi státy, ovšem neznamená plnění všech požadavků TSI.

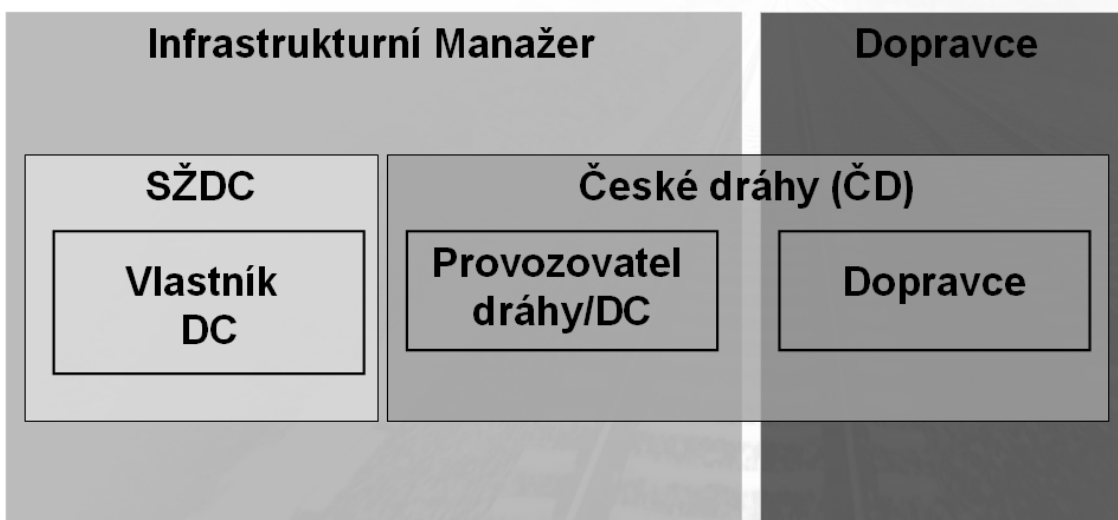
V rámci Evropské unie jedná jménem České republiky Ministerstvo dopravy. Evidenci jednotlivých součástí subsystémů nově zbudovaných nebo modernizovaných drah zařazených do evropského železničního systému a registr drážních vozidel vede Drážní úřad.

1.4. Charakteristika provozovatele dráhy

V České republice je provozovatelů dráhy několik. Mohou to být fyzické nebo právnické osoby, které splňují požadavky výše uvedené v odstavci 1.2.2. Tato práce je zaměřena na stěžejního provozovatele dráhy v České republice, jímž je Správa železniční dopravní cesty, státní organizace (dále jen SŽDC). SŽDC sídlí v Praze 1 v Dlážděné ulici č. p. 1003/7.

Bývalá státní organizace České dráhy byla rozdělena na dva samostatné subjekty. Jedním z nich je ČD, a. s. a druhým SŽDC. Organizace SŽDC vznikla na základě zákona č. 77/2002 Sb., zákona o transformaci. Společnost hospodaří s majetkem státu, jehož podstatu tvoří železniční dopravní cesta. Dále nakládá s majetkem, u něhož přešla s účinností od 1. 07. 2004 příslušnost k hospodaření s novelou zákona č. 77/2002 Sb. z Ministerstva dopravy ČR na SŽDC. Organizace disponuje s vymezenými závazky a pohledávkami bývalých Českých drah, státní organizace, které existovaly k 31. 12. 2002. ČD, a. s. zastává na základě smluvního vztahu mezi SŽDC, s. o., a ČD, a. s., roli operátora dráhy.

Obrázek č. 1: Vztah mezi SŽDC, s.o. a ČD, a.s.

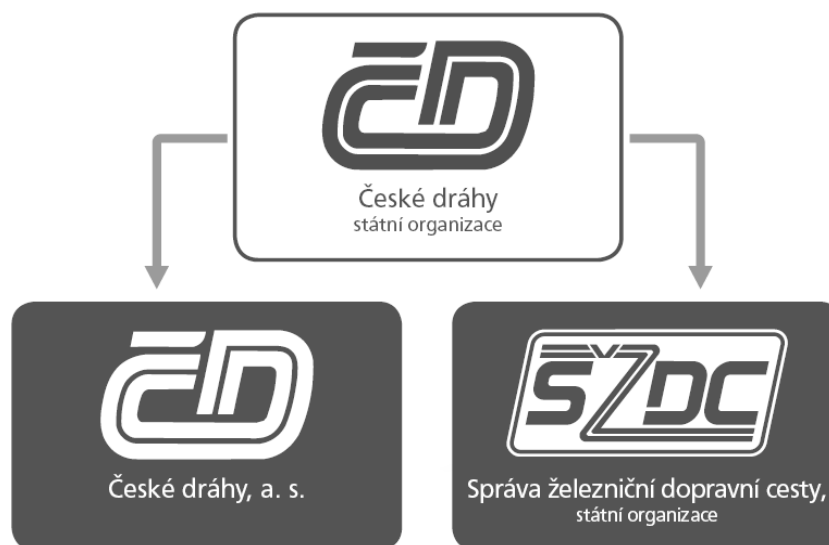

Zdroj: SŽDC, s.o.

Úkolem SŽDC je provozování, udržování a opravování drah státních a regionálních, které jsou ve vlastnictví státu. Neméně důležitým úkolem je přidělování kapacity pro všechny dopravce, s čímž souvisí sestavování a vydávání Železničního jízdního řádu. V současné době se konají ve velké míře rozsáhlé opravy železničních tratí, které jsou součástí plánu modernizace tratí. V dlouhodobé perspektivě modernizace a rozvoje železniční dopravní cesty je kladen důraz na přípravu a realizaci investičních akcí. Plán investice zahrnuje finanční prostředky na modernizaci tranzitních železničních koridorů, modernizaci rozhodujících železničních uzlů, zajištění provozuschopnosti železniční dopravní cesty, zvýšení bezpečnosti na železničních přejezdech, elektrizaci vybraných železničních tratí a optimalizaci tratí v souladu s mezinárodními dohodami. [4]

Odborná způsobilost zaměstnanců provozovatele dráhy je dána interním předpisem. V případě SŽDC se jedná o předpis SŽDC Zam1, předpis o odborné způsobilosti zaměstnanců Správy železniční dopravní cesty, státní organizace. Tento předpis je obdobný s předpisem ČD Ok2, výcvikový a zkušební řád ČD, a. s. Po rozdělení státního podniku ČD si obě organizace ČD, a. s., a SŽDC, s. o., vytvořily vlastní předpisy o odborné způsobilosti, které se obsahově liší dle zaměření organizací.

Obrázek č. 2: Schéma rozdělení ČD, s. o.

Zdroj: SŽDC, s. o.

V první části předpisu Zam1 nalezneme teoretické vymezení odborné způsobilosti zaměstnanců. V úvodu jsou uvedena základní ustanovení. První kapitola obsahuje úvodní ustanovení a úvod do problematiky. Tato kapitola zahrnuje výklad pojmů, popis kvalifikace zaměstnanců, vzdělávací řízení a výcvik zaměstnanců.

Kapitola druhá se týká zkoušek. Zde jsou vysvětleny termíny odborná zkouška, mimořádná zkouška, periodická zkouška, zkouška způsobilosti a zkouška praktické způsobilosti. Závěrem kapitoly je popsáno, jak jsou jednotlivé zkoušky organizovány a průběh jejich výkonu.

Třetí kapitola zahrnuje vzdělávací aktivity zaměstnanců, kam spadá vstupní školení a kurzy, které je nutné absolvovat při nástupu do výkonu pracovní činnosti. Další podkapitolou jsou povinná školení a semináře, kterých se pracovníci účastní během výkonu své práce.

Druhá část obsahuje osm kapitol rozdělených dle oblasti výkonu vykonávaných činností. Tato část se zabývá závaznou kvalifikací dle odborných činností. Činnosti se dělí do osmi okruhů. První kapitola se zaměřuje na řízení provozu a organizování drážní dopravy. Do druhé kapitoly spadají činnosti na železničním spodku a svršku. Třetí kapitola se zabývá činnostmi na mostech a tunelech. Ve čtvrté kapitole je možné najít činnosti související s pracemi na budovách a bytovém hospodářství. Kapitola pátá popisuje činnosti v železniční geodézii. V šesté kapitole je možné nalézt vymezení činností na sdělovacím (telekomunikačním) zařízení. Předposlední kapitola se věnuje zařízením zabezpečovací techniky. Poslední kapitola vymezuje činnosti v elektrotechnice a energetice. Každá kapitola je rozdělená na dvě podkapitoly, z nichž v jedné jsou vyjmenovány pracovní činnosti, pro něž jsou předepsány zkoušky, a v druhé podkapitole jsou uvedeny osnovy odborných zkoušek.

Třetí část zahrnuje kvalifikaci zaměstnanců odborných útvarů SŽDC. Ve čtvrté části je možno nalézt pojednání o odborné způsobilosti v elektrotechnice. Část pátá obsahuje přechodná ustanovení a část šestá závěrečná ustanovení.

Součástí předpisu jsou rozsáhlé přílohy. První příloha obsahuje osnovu vstupního školení v kabinetu bezpečnosti práce. V druhé příloze je možné nalézt seznam a vzory tiskopisů k přípravě, vykonání a evidenci zkoušek. Přehled pracovních činností, pro které je předepsána účast na povinném školení nebo semináři včetně stanovení rozsahu je obsaženo ve třetí příloze. Tato příloha se dělí na dvě části, z níž jedna je zaměřena na řízení provozu a organizování drážní dopravy, zatímco druhá se specializuje na železniční dopravní cestu. Stejně dělení obsahuje i příloha číslo 4, která obsahuje osnovy kurzů k odborným zkouškám a zkouškám způsobilosti. Poslední přílohou je přihláška k praktické zkoušce z obsluhy speciálního vozidla.

2. Analýza požadavků na odbornou způsobilost z hlediska Zákonu o drahách a vnitropodnikových předpisů

2.1. Odborná způsobilost dle zákona č. 266/1994 Sb., o drahách

Zákon č. 266/1994 Sb., o drahách, se zaměřuje z hlediska odborné způsobilosti především na odbornou způsobilost k řízení drážního vozidla. Se vstupem České republiky do Evropské unie došlo k odstranění hranic, proto se předpokládá, že čeští strojvedoucí budou jezdit mezi několika státy. Totéž se týká i vlakového personálu. V rámci interoperability je tedy nutné sjednotit požadavky na odbornou způsobilost jak v České republice, tak i v ostatních státech Evropské unie. V současné době mají strojvedoucí odbornou způsobilost platnou u ČD, DB, ÖBB a ŽSR.

2.1.1. Odborná způsobilost k řízení drážního vozidla

Odborná způsobilost k řízení drážního vozidla se prokazuje buď pro příslušný druh hnacího vozidla nebo na příslušný druh dráhy nebo kategorii železniční dopravy. Podle druhu zkoušky se odborná způsobilost prokazuje v prvním případě u dopravce nebo provozovatele hnacího vozidla, u něhož jsou dány předpoklady pro provedení části zkoušky, spočívající v prokázání praktických znalostí.

Věková hranice pro řízení motorového hnacího vozidla na dráze speciální a drážního vozidla na dráze tramvajové pouze pro manipulační účely v depech stanovuje dosažení 18 let. Od 21 let smí osoby řídit drážní vozidla nebo lanovou dráhu. Řídit hnací vozidlo při posunu smí osoby od 19 let. Vozidla ovšem nesmí být obsazeny cestujícími. [5]

Odborná způsobilost se liší dle druhu vozidla nebo dráhy, na něž se podmínky odborné způsobilosti vztahují. Většinou je jedná o ukončené vzdělání v oboru, absolvování teoretického a praktického výcviku, který je zakončen zkouškou před zkušební komisí. Pokud je to pro výkon činnosti potřebné, bývá zde zahrnuta způsobilost v elektrotechnice.

2.1.2. Průběh zkoušky odborné způsobilosti

Zkušební komise se skládá nejméně z tří členů, přičemž alespoň jeden člen komise musí být způsobilý k řízení příslušného druhu nebo typu drážního vozidla, pokud jde o zkoušku z řízení drážního vozidla. Jestliže je zkouška zaměřena na odbornou způsobilost k provádění revizí, prohlídek a zkoušek příslušného určeného technického zařízení, musí mít

alespoň jeden člen komise toto oprávnění. Zkušební komise je jmenována drážním správním úřadem a předseda komise musí být zaměstnancem drážního správního úřadu.

Zkoušku může vykonat žadatel, který prokázal svou totožnost a bezúhonnost. Bezúhonnost spočívá v tom, že žadatel nebyl pravomocně odsouzen pro trestní čin spáchaný z nedbalosti související s povolovanou činností nebo pro trestný čin spáchaný úmyslně. Dokladem je výpis z evidence Rejstříku trestů a obdobný doklad vydaný státem. Výpis nesmí být starší 90 dnů. Dále je nutné předložit doklady o splnění podmínek zdravotní a odborné způsobilosti a doklad o zaplacení správního poplatku. Zkoušky jsou neveřejné.

Teoretická část zkoušky se provádí formou testů. Praktická část zkoušky se skládá z praktického výkonu příslušné činnosti, které se prováděná zkouška týká. Zkušební komise vyhotoví písemný protokol o vykonání zkoušky. Součástí protokolu jsou i písemné testy vyplněné žadatelem, jejich bodové ohodnocení a písemné vyhodnocení prokázaných praktických znalostí. Protokol podepisují všichni členové zkušební komise. [6]

2.1.3. Vyhodnocení výsledků zkoušky odborné způsobilosti

Teoretická část zkoušky je hodnocena dle následující stupnice. Žadatel prospěl, pokud u zkoušky dosáhl minimálně 80 % dosažitelného bodového ohodnocení v jednotlivých testech. Pokud dosáhl méně než 80 %, je hodnocen jako „neprospěl“. Praktické znalosti jsou hodnoceny buď jako „prospěl“ nebo „neprospěl“.

Pokud jsou obě části ohodnoceny stupněm „prospěl“, považuje se zkouška za úspěšně vykonanou. Žadatel, který u zkoušky neprospěl, může vykonat opravnou zkoušku pouze z částí, ve kterých neprospěl. Musí tak však učinit nejpozději do šesti měsíců od konání zkoušky. Opravnou zkoušku nelze opakovat. [6]

2.1.4. Podmínky doplňkových a rozdílových zkoušek

Doplňkové zkoušky jsou zaměřeny na znalost konstrukce, údržby a odstraňování poruch daného druhu hnacího vozidla. Teoretický výcvik je prováděn nejméně tři týdny a praktický výcvik v řízení a obsluze daného vozidla pod dozorem nejméně čtyři týdny. Pro vykonání doplňkové zkoušky pro obsluhu parního hnacího vozidla je nutné vlastnit doklad o znalosti obsluhy lokomotivního kotle a mít praxi v této činnosti minimálně čtyři týdny a praxi v řízení elektrického nebo motorového hnacího vozidla nejméně jeden rok bezprostředně před vykonáním doplňkové zkoušky. Na speciální a lanové dráze je teoretický i praktický výcvik v rozsahu jednoho týdne. Teoretická část výcviku v řízení příslušného typu

lanové dráhy je zaměřena na technický provoz dráhy a rozšířena o znalost lan, použití záchranného zařízení a obsluhu náhradního zdroje elektrické energie.

Rozdílovou zkouškou se odborná způsobilost pro řízení stejného druhu hnacího vozidla na celostátní a regionální dráze kromě vlečky prokazuje před zkušební komisí. Rozdílová zkouška je zaměřena na znalost pravidel provozování dráhy a provozování drážní dopravy a podmínek pro stavby dráhy a provozuschopnost dráhy. Podmínkou pro vykonání rozdílové zkoušky je střední vzdělání s maturitní zkouškou, průkaz způsobilosti k řízení příslušného druhu hnacího vozidla na vlečce, praxe v řízení příslušného druhu hnacího vozidla po dobu nejméně jeden rok , která byla prováděná bezprostředně jeden rok před vykonáním rozdílové zkoušky. Dále je nutné absolvovat výuku odborných teoretických znalostí podle obsahového zaměření zkoušky podle příslušného druhu hnacího vozidla. Jízdní výcvik musí trvat minimálně 160 hodin, z toho 48 hodin v noční době. [6]

2.1.5. Provádění revizí nebo prohlídek a zkoušek příslušných určených technických zařízení v provozu

Odborná způsobilost osob k provádění revizí nebo prohlídek a zkoušek příslušných určených technických zařízení v provozu vyžaduje střední vzdělání zakončené maturitní zkouškou nebo vysokoškolské vzdělání strojíního, elektrotechnického, stavebního nebo dopravního zaměření, odbornou praxi v projektování, konstrukci, výrobě, montáži, provozu nebo opravách určených technických zařízení v délce minimálně tři roky, pokud je žadatel vysokoškolsky vzdělaný, nebo v délce minimálně pět let, má-li žadatel vzdělání zakončené maturitní zkouškou. Dále se žadatel musí účastnit výcviku pro činnost osoby odborně způsobilé k provádění revizí nebo prohlídek a zkoušek příslušného technického zařízení v délce minimálně tři měsíce pod dohledem osoby odborně způsobilé, která má praxi nejméně tři roky. Znalosti jsou obhajovány před zkušební komisí. Dále je vyžadována odborná způsobilost v elektrotechnice s kvalifikací buď „osoba poučená“ pro osoby provádějící revize nebo prohlídky a zkoušky tlakových zařízení, kontejnerů a výměnných nástaveb, svařování a defektoskopie. Kvalifikace „osoba znalá“ je vyžadována pro osobu odborně způsobilou k provádění revizí nebo prohlídek a zkoušek elektrických zařízení.

Dosažení odborné způsobilosti pro činnosti při zkoušení určených technických zařízení tlakových, která byla vyhlášena ve Sbírce mezinárodních smluv a kterou je Česká republika vázána, je podmíněno navíc splněním podmínek odstavce 6.8.2.4.6 Řádu pro mezinárodní železniční přepravu nebezpečných věcí Úmluvy COTIF (Úmluva o mezinárodní železniční přepravě).

Každých pět let musí být odborná znalost prokazována atestační zkouškou před komisí, která je jmenovaná drážním správním úřadem. Touto zkouškou se ověřují zejména znalosti změn souvisejících právních předpisů a technických norem. Pro rozšíření rozsahu oprávnění osoby odborně způsobilé se vykonává doplňková zkouška před výše zmiňovanou komisí. Doplňková zkouška zahrnuje především problematiku souvisejících právních předpisů a technických norem, které se týkají rozšíření rozsahu oprávnění. [7]

2.2. Zdravotní způsobilost

Zdravotní způsobilost je upravena především v zákoně č. 266/1994 Sb., o drahách. Splnění podmínek zdravotní způsobilosti je velmi důležité při vykonávání činností na dráze, protože např. špatný zrak nebo sluch by mohl přivodit vážná zranění. V současné době je snaha požadavky na zdravotní způsobilost sjednotit s podmínkami stanovenými Evropskou unií. Je důležité, aby platily stejné podmínky v tuzemsku i v ostatních zemích, do kterých zajíždějí vlaky obsazené českými strojvedoucími a českou vlakovou četou. Na hranicích by mohly nastat rozpory, kdy je považován personál za zdravotně způsobilý a kdy již podmínkám nevyhovuje. Se vznikem Evropské unie a odstraněním hranic se např. předpokládá, že strojvedoucí budou jezdit mezi několika státy.

2.2.1. Podmínky zdravotní způsobilosti

Ustanovení o podmínkách zdravotní způsobilosti a způsobu provádění posudkové činnosti při posuzování zdravotní způsobilosti se vztahují na následující dvě skupiny. V jedné skupině jsou zařazeny fyzické osoby, které řídí drážní vozidlo, a uchazeči o vydání průkazu způsobilosti k řízení drážního vozidla. Druhou skupinu tvoří fyzické osoby provádějící ostatní činnosti při provozování dráhy a drážní dopravy a uchazeči o výkon těchto činností. Je možno sem zařadit i osoby mladší 18 let, které v rámci provozní praxe na středních odborných školách dopravních mají provádět činnosti dle vyhlášky 101/1995 Sb.

Osoby, které provádějí činnosti potřebné k odvrácení živelní události, nehody, mimořádné provozní situace nebo zmírnění jejích bezprostředních následků v souvislosti s provozováním dráhy a drážní dopravy, nejsou povinni prokazovat zdravotní způsobilost, jde-li o činnosti vykonávané nejdéle po dobu deseti dnů. Je však nutné, aby tyto osoby vykonávaly svoji činnosti pouze pod dozorem osoby zdravotně způsobilé. [8]

2.2.2. Zařazení osob do skupin dle potřeb posouzení zdravotní způsobilosti

Pro potřeby posuzování odborné způsobilosti se výše zmiňované osoby dělí do následujících skupin. Jedná se o osoby vykonávající činnosti při provozování dráhy a drážní dopravy, které přímo zabezpečují obsluhu dráhy, zabezpečují nebo organizují drážní dopravu a řídí se při tom tvarovými, světelnými a zvukovými znaky a návěstmi, nebo je dávají.

Druhou skupinou rozumíme osoby, které při své pracovní činnosti vstupují bez dozoru na provozovanou dopravní cestu a nepodílejí se přímo na zabezpečení obsluhy dráhy, ani na zabezpečení nebo organizování drážní dopravy. Dále sem spadají osoby provádějící revize, prohlídky a zkoušky určených technických zařízení. [9]

2.2.3. Průběh posuzování zdravotní způsobilosti

Lékař závodní preventivní péče, neboli „posuzující lékař“, posuzuje zdravotní způsobilost a vydává posudek o zdravotní způsobilosti. Posudek musí být jednoznačný a nesmí obsahovat diagnózu. Při provádění preventivních prohlídek musí být posuzující lékař obeznámen s druhem požadované prohlídky, druhem práce a pracovními podmínkami, pro které je zdravotní způsobilost posuzována. Tuto informaci podává správní úřad, provozovatel dráhy nebo provozovatel drážní dopravy.

Uchazeči o průkaz způsobilosti k řízení drážního vozidla nebo uchazeči o provádění činností při provozování dráhy a drážní dopravy se účastní vstupní prohlídky, při níž je zkoumána a posuzována jejich zdravotní způsobilost. Prohlídka je vykonána před započítáním výcviku, před vznikem pracovněprávního vztahu nebo převedením na činnosti, která je tímto posudkem podmíněna.

Před skončením platnosti lékařského posudku je opět vykonána pravidelná prohlídka, při které se opakovaně posuzuje zdravotní způsobilost osob provádějících činnosti při provozování dráhy a drážní dopravy.

Mimořádné prohlídky se konají k přezkoušení zdravotní způsobilosti na žádost provozovatele dráhy nebo drážní dopravy. Důvodem může být nařízení správního úřadu, odhalení nedostatků při vykonávání svěřené činnosti nebo nástup do činnosti podmíněné zdravotní způsobilostí po přerušení výkonu pracovní činnosti trvajícím déle než šest měsíců.

Výstupní prohlídky se vykonávají před ukončením výkonu činností související s provozováním dráhy a drážní dopravy nebo před převedením na činnost, kde zdravotní způsobilost již není vyžadována.

Každá prohlídka musí nezbytně obsahovat anamnézu s cíleným zaměřením, komplexní fyzikální vyšetření včetně vyšetření sluchu, zraku, vyšetření barvocitu tabulkami a orientačního vyšetření zorného pole a rovnováhy. Nedílnou součástí je vyšetření moče, glykémie, případně další laboratorní vyšetření podle anamnézy a fyzikálního vyšetření.

Vstupní prohlídka navíc obsahuje elektrokardiografické vyšetření, neurologické vyšetření, včetně elektroencefalografického, ušní, nosní a krční vyšetření, včetně audiometrického, oční vyšetření, včetně očního pozadí, prostorového vidění a šerosleposti, psychiatrické vyšetření a psychologické vyšetření. Rozsah vyjmenovaných vyšetření je dán dle druhu vykonávané práce. Další vyšetření si může posuzující lékař vyžádat v případě výskytu vad, které by mohly omezit bezpečný výkon práce a ohrozit zdravotní stav posuzované osoby.

2.2.4. Vyhodnocení posuzování zdravotní způsobilosti

Posudek o zdravotní způsobilosti je podkladem při sjednávání druhu práce v pracovní smlouvě. Posudek zdravotní způsobilosti obsahuje následující hodnocení:

- zdravotně způsobilý k navrhované činnosti,
- zdravotně nezpůsobilý k navrhované činnosti,
- zdravotně způsobilý k navrhované činnosti jen za určitých podmínek, v posudku jednoznačně vyjádřených.

Pokud není v posudku stanoveno jinak, je doba platnosti posudku dána následujícími podmínkami. Osoby řídící drážní vozidlo ve věku do 50 let obnovují svoji zdravotní způsobilosti každé dva roky a po dosažení věku 50 let každý jeden rok. U ostatních činností při provozování dráhy a drážní dopravy je stanovené rozmezí jeden rok až pět let dle věku a stanovené kategorie výkonů činností. Posuzující lékař může platnost posudku zkrátit, pokud se ve zdravotním stavu posuzovaných osob vyskytují nemoci, které by do příští pravidelné prohlídky mohly omezit zdravotní způsobilost nebo vést k poškození na zdraví posuzované osoby. [10]

Posudek vydá posuzující lékař provozovateli dráhy nebo dopravci, pokud se jedná o osoby řídící drážní vozidlo nebo osoby provádějící ostatní činnosti související s provozováním dráhy a drážní dopravy. Drážnímu správnímu úřadu je posudek vydán v případě uchazečů o získání průkazu způsobilosti k řízení drážního vozidla. V případě mimořádné prohlídky u osob řídící drážní vozidlo se posudek též vydává drážnímu správnímu úřadu.

Posuzující lékař seznámí posuzovanou osobu s výsledkem prohlídky a na jeho žádost mu vydá posudek písemně. Při vydávání posudku se postupuje dle § 77 zákona č. 20/1966 Sb., ve znění zákona ČNR č. 425/1990 Sb., zákona ČNR č. 548/1991 Sb. a zákona ČNR č. 590/1992 Sb. [11]

2.3. Odborná způsobilost dle předpisu odborné způsobilosti zaměstnanců SŽDC

Tato pasáž vychází z předpisu o odborné způsobilosti zaměstnanců Správy železniční dopravní cesty (dále jen SŽDC), státní organizace. Předpis SŽDC Zam1 je základním vnitřním předpisem o odborné způsobilosti a znalosti zaměstnanců Správy železniční dopravní cesty a o způsobu ověřování způsobilosti a znalostí včetně systému pravidelného školení. Jsou zde stanoveny podmínky k získání odborné způsobilosti pro jednotlivé pracovní činnosti. Dále nejsou opomenuty ani podmínky pro její udržování, obnovování a případně zvyšování. Předpis je závazný pro všechny zaměstnance SŽDC a další zaměstnance, kterým je dle tohoto předpisu odborná způsobilost určena. Spadají sem i fyzické a právnické osoby, pro které je předpis závazný pouze v případě, že jsou k tomu smluvně zavázány, např. dodavatelé nebo zhotovitelé.

Odborně způsobilá osoba je taková osoba, která je určena provozovatelem dráhy nebo dopravcem k zajištění činností při provozování dráhy nebo drážní dopravy. Při výkonu své činnosti přímo ovlivňuje bezpečnost provozování dráhy a drážní dopravy.

2.3.1. Kvalifikace zaměstnanců

Kvalifikace je způsobilost zaměstnance vykonávat práce určité složitosti, přesnosti a namáhavosti. Je tvořena především odbornými a teoretickými znalostmi, praktickými dovednostmi a znalostí závazných předpisů a předpisů SŽDC k zajištění bezpečnosti práce. Zaměstnanec si musí osvojit správné pracovní návyky, které jsou nezbytné k vykonávání určitého druhu práce.

Aby mohl být pracovník zařazen do pracovní činnosti, musí splňovat požadovanou kvalifikaci. Ta se získává školním vzděláním, vyučením, zaškolením nebo zaučením, zkouškami, školením, odbornou praxí a dalším vzděláním v průběhu výkonu příslušné pracovní činnosti. Zaměstnanec je sám povinen prohlubovat si soustavně kvalifikaci k výkonu práce. Pod tímto prohlubováním kvalifikace je možno chápat též účast na povinném školení nebo semináři. Zaměstnavatel je v tomto případě povinen vytvořit vhodné podmínky. Za odbornou způsobilost a stupeň zkoušky stanovené zaměstnancům tímto předpisem odpovídají vedoucí všech organizačních jednotek (OJ) útvaru ředitelství SŽDC na příslušném

stupni řízení. Vedoucí OJ jsou povinni zajistit prokazatelné seznámení zaměstnance s pracovištěm, který přechází na nové pracoviště a na nový druh nebo způsob práce. Vedoucí OJ odpovídají za přiřazení zaměstnanců k určité činnosti, kteří splňují požadavky na kvalifikaci podle obecně závazných právních předpisů. [12]

2.3.2. Vzdělávací zařízení a výcvik zaměstnanců

Všechna vzdělávací zařízení musí být vybavena dostatečným prostorem pro výuku a potřebným účelovým, sociálním a hygienickým zařízením s kapacitou odpovídající počtu školených zaměstnanců. Vzdělávání zabezpečují školicí organizace, které jsou určeny odbornými úseky jednotlivých náměstků ředitelství SŽDC a vedoucími organizačních jednotek za základě požadavků odborných útvarů ředitelství a organizačních jednotek.

Zaměstnanec oprávněný provádět školení a zkoušky musí splňovat určité předpoklady. Především musí být držitelem pověření ke školení nebo provádění a organizaci zkoušek. Toto pověření vydává ředitel příslušného odboru ředitelství SŽDC nebo pověřený odbor úseku jednotlivých náměstků. Případně to může být vedoucí organizační jednotky, jejíž předpisy a činnosti zaměstnanec školí, případně zkouší, který je pověřený ředitelem odboru zaměstnaneckého ředitelství SŽDC. Školitel musí mít složenou vyšší nebo shodnou odbornou zkoušku s tříletou praxí v příslušné odbornosti. Je nutné mít absolvované pedagogické vzdělání nejméně v rozsahu kurzu pedagogického minima. Tato podmínka neplatí pro zaměstnance výkonných jednotek provádějících zkoušky podle vydaného zmocnění. Při zařazení nových zaměstnanců pro provádění školení je podmínkou do dvou let absolvovat kurz pedagogického minima. Další předpoklady jsou určeny dle rozhodnutí příslušného odboru ředitelství SŽDC. Pokud právní předpisy nebo normy vyžadují k prokázání kvalifikace pro určitou specializovanou činnosti odlišný výcvik, školení nebo zkoušky, než stanoví předpis SŽDC Zam1, platí pro ně ustanovení těchto právních předpisů nebo norem nezávisle na předpisu SŽDC Zam1.

Každý zaměstnanec, který má provádět pracovní činnosti, pro které se požadují odborné zkoušky nebo zkoušky praktické způsobilosti, musí být pro tyto činnosti předem teoreticky vyškolen a prakticky vycvičen. Přípravu zabezpečují organizační jednotky útvaru ředitelství v souladu s plánem výcviku zaměstnance. Vedoucí organizační jednotky odpovídá za vypracování konkrétního plánu výcviku zaměstnance podle podmínek výcviku stanovených osnovami odborných zkoušek, za přidělení zaměstnance na vhodné výcvikové pracoviště a svěřením jej k výcviku odborně zkušenému zaměstnanci. Zaměstnanec pověřený vypracováním plánu výcviku musí s osnovou odborné zkoušky seznámit zaměstnance

ve výcviku i zaměstnanec provádějící výcvik. Vedoucí příslušné organizační jednotky odpovídá za odbornou přípravu zaměstnance a zajištění potřebných pracovních pomůcek. Vedoucí zaměstnanci se průběžně přesvědčují, zda zaměstnanci ve výcviku správně pochopili smysl a uplatňování předpisů v praxi.

Příprava zaměstnanců k samostatnému výkonu práce je organizována většinou ve třech časových obdobích, jejichž délka je stanovena vedoucím organizační jednotky. V úvodním období se nově přijatý nebo přeškolený zaměstnanec seznamuje s prostředím pracoviště a s potřebnými předpisy. V období odborné přípravy před odbornou zkouškou se zaměstnanec teoreticky a prakticky seznamuje s činnostmi nezbytnými pro výkon své práce. Až zaměstnanec ovládá všechny potřebné pracovní operace a postupy práce, je možné považovat požadavky přípravy za splněné. V období provozní přípravy před odbornou zkouškou se učí zaměstnanec samostatně pracovat a dodržovat stanovené normy. V této době pracuje pod dozorem pověřeného zaměstnance, který je odpovědný za dodržování příslušných předpisů. Po ukončení teoretické a praktické přípravy potvrdí zaškolující zaměstnanec provedení výcviku v „Plánu výcviku“.

Školící organizace pořádá v rámci teoretické odborné přípravy kurzy a konzultace pro přípravu ke zkoušce. Konzultace jsou uskutečňovány dle osnov příslušných zkoušek na základě požadavků organizačních jednotek. Konzultace, která je nařízená vedoucím organizační jednotky, se považuje za výkon práce. Pokud zaměstnanec prokazuje během zácviku nebo výcviku výtečné teoretické i praktické dovednosti a znalosti, může být doba zácviku se souhlasem zaměstnance přiměřeně zkrácena. Tato doba lze zkrátit, případně prodloužit, maximálně o jednu třetinu předepsané doby zácviku nebo výcviku. [12]

2.3.3. Druhy zkoušek

Termín zkouška zahrnuje činnosti, kterými se u zaměstnanců ověřuje kvalita, rozsah a stupeň osvojení stanovených znalostí a dovedností. Odborná zkouška prověřuje odborné znalosti zaměstnanců určených pracovních činnostech. Mimořádné zkoušky se musí zaměstnanec podrobit při vydání nových předpisů nebo jiných závažných úprav. Periodická zkouška je vykonávána v pravidelných cyklech a je jí ověřována potřebná úroveň znalostí v rozsahu příslušné odborné zkoušky. Zkouška způsobilosti opravňuje zaměstnanec k samotnému provádění jedné nebo více dílčích pracovních činností. Zkouška praktické způsobilosti ověřuje praktické dovednosti zaměstnance pro stanovené pracovní zařazení nebo určené pracoviště. Pokud zaměstnanec u zkoušky neuspěl, musí se ve stanovené lhůtě podrobit opravné zkoušce. [12]

2.3.4. Vzdělávací aktivity zaměstnanců SŽDC

Vstupní školení a kurzy musí absolvovat každý nový zaměstnanec. Před zařazením do výcviku musí být zaměstnanec řádně seznámen s Pracovním řádem SŽDC a s právními a ostatními předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, požární ochrany a ochrany životního prostředí, jež musí při výkonu své činnosti dodržovat dle zákoníku práce.

Každý nově přijatý zaměstnanec musí před zařazením do výcviku absolvovat vstupní školení v kabinetu bezpečnosti práce. Toto školení obsahuje provozní minimum, ochranu životního prostředí, všeobecné školení o přepravě nebezpečných věcí dle RID, požární ochranu, bezpečnost provozu a bezpečnosti a ochranu zdraví při práci, odbornou způsobilost v elektrotechnice a ohlašování mimořádných událostí ve smyslu předpisu SŽDC Dp17. Následně zaměstnanec absolvuje zdravotní školení a další vstupní školení u příslušné organizační jednotky, které je zaměřeno přímo na vykonávanou práci a seznámení s pracovištěm. Součástí těchto proškolení je i ověření získaných znalostí. [12]

2.3.5. Závazná kvalifikace dle odborných činností

Odborné činnosti jsou rozděleny do několika kategorií, pro které jsou předepsány zkoušky. Pro zaměstnance provozovatele dráhy musí být odborná způsobilost podle jednotlivých pracovních zařazení zapracována do základní dopravní dokumentace. Pracovní zařazení, která jsou používána při provozování dráhy a drážní dopravy včetně stanovené odborné způsobilost, jsou uvedeny v katalogu zkoušek. Tento katalog obsahuje dva sloupce, v nichž v prvním sloupci je uvedeno označení odborné zkoušky a druhém sloupci je popsána pracovní činnost. Např. KPK-00: Traťový dělník, montér tratí, zámečnick kolejeových konstrukcí. V příloze č. 1 je uveden Katalog zkoušek.

Osnovy odborných zkoušek jsou uvedeny v předpisu Zam1. Každá odborná zkouška, která je stanovená v katalogu zkoušek, je zde detailně popsána. Odborné zkoušky a jejich rozsah je stanoven následujícím způsobem. Osnova zkoušky je označena číslem odborné zkoušky z katalogu zkoušek. Následuje označení činnosti, na kterou se daná zkouška vztahuje. Zkouška může platit současně i pro další pracovní činnosti, které jsou uvedeny hned pod udanou činností. Je zde prostor pro uvedení předpokladů k vykonání této odborné zkoušky, který nemusí být vyplněn. Následují požadavky na znalost v rozsahu stanoveném předpisem k vykonání zkoušky. Je možné požadovat i jiné znalosti, které se pak do formuláře uvedou níže. Dále je popsán výcvik, tedy jeho rozsah a náplň. Dalším bodem je zkušební komise, která bývá zpravidla ustanovená zmocněným zaměstnancem, který organizuje zkoušku. Formulář obsahuje informaci, zda se jedná o periodickou zkoušku či nikoliv.

V závěru je možné uvést poznámky, které se dané zkoušky týkají. V příloze č. 2 je uveden příklad formuláře, ve kterém jsou popsány požadavky k odborné zkoušce číslo Z-06 Vrchní mistr sdělovací a zabezpečovací techniky. [12]

2.3.6. Kvalifikace zaměstnanců odborných útvarů SŽDC

Vedoucí odborných útvarů SŽDC musí stanovit každému zaměstnanci kvalifikační požadavky a předpoklady pro výkon funkce nebo pracovní činnosti dle předpisu Zam1 a v souladu s obecně závaznými právními předpisy. Pokud technické normy nebo jiné právní předpisy vyžadují k prokázání potřebné kvalifikace pro určitou specializovanou činnost i odlišný výcvik, školení nebo zkoušky, než stanovuje předpis Zam1, platí pro ně ustanovení těchto právních předpisů a norem. Vedoucí příslušného odborného útvaru SŽDC zodpovídá za splnění výcviku, školení nebo zkoušek. Totéž platí i pro dodržování případné periodičnosti přezkušování a mimořádných zkoušek. Úspěšné složení těchto odborných zkoušek je základní podmínkou pro zařazení zaměstnance k samostatnému výkonu funkce nebo pracovní činnosti.

Zaměstnanci, jejichž pracovní zařazení má převážně administrativní charakter, musí splnit kvalifikační předpoklady školení v rozsahu stanoveném předpisem Zam1 nebo prováděcím nařízením. Dále se zaměstnanec musí účastnit povinného školení, jehož rozsah stanovuje vedoucí odborného útvaru SŽDC. Pověřený zaměstnanec na závěr prověří získané znalosti před zařazením k samostatnému výkonu. Výsledek je zapsán do „Výkazu o zkouškách“ a je chápán jako způsobilost pro výkon funkce nebo pracovní činnosti.

Funkce a pracovní činnosti, pro něž není odborná způsobilost předepsána, bývá stanovena vedoucím odborného útvaru SŽDC zkouškou způsobilosti, pokud není stanoveno jinak. Výsledek ověření potřebných znalostí se zapisuje do „Výkazu o zkouškách“ a zaměstnanci se vydává písemný doklad. Stejný postup zahrnuje ověřování znalostí právních předpisů nebo norem, jejichž znalost je potřebná pro výkon dané činnosti. Takovou činností může být např. revizní technik, vodo hospodář, bezpečností technik aj. [12]

2.3.7. Odborná způsobilost v elektrotechnice

Stupeň elektrotechnické kvalifikace a rozsah odborných znalostí příslušného stupně elektrotechnické kvalifikace je určen pracovním zařazením zaměstnance, právními předpisy a normami, místními pracovními a bezpečnostními předpisy a specifickými požadavky kladenými na zaměstnance SŽDC na elektrizovaných i neelektrizovaných tratích.

Základní odborná způsobilost v elektrotechnice je dána vyhláškou ČÚBP (Český úřad bezpečnosti práce) a ČBÚ (Český báňský úřad) č. 50/1978 Sb. § 3, kterou musí splňovat

všichni zaměstnanci SŽDC, kteří nemají stanoven vyšší stupeň odborné způsobilosti v elektrotechnice. Zaměstnanec, který má odbornou způsobilost v elektrotechnice na úrovni „pracovník poučený“ podle § 4, vyhlášky č 50/1978 Sb., musí dodržovat ustanovení ČSN EN 50110-1 (34 3100) a dalších bezpečnostních předpisů a norem, se kterými musí být prokazatelně seznámen. Minimální rozsah je uveden v předpisu Zam1. Vedoucí organizační jednotky SŽDC ho však může podle místních podmínek rozšířit.

Stupeň kvalifikace „pracovník seznámený“ dosáhne zaměstnanec ve vstupním kabinetu bezpečnosti práce, kde je seznámen s náplní předpisů pojednávajících o zacházení s elektrickými zařízeními v železničním provozu a je upozorněn na možné ohrožení zdraví těmito zařízeními. Dokladem o absolvování instruktáže a získání odborné způsobilosti v elektrotechnice na úrovni „pracovník seznámený“ v kabinetu bezpečnosti práce je Zápis. V Zápisu musí být proveden záznam o seznámení zaměstnance s pracovištěm a s obsluhou elektrických zařízení. Pokud zaměstnanec bude provádět činnost na neelektrizovaných tratích, ale na zařízení UTZ/E (určená technická zařízení/elektrická), musí splňovat odbornou kvalifikaci dle vyhlášky č. 100/1995 Sb., příloha č. 4 osoba poučená. Tato vyhláška je platná pro zaměstnance vykonávající činnosti na elektrizovaných tratích SŽDC a na zařízeních v jejich blízkosti, která jsou blíže specifikována v zákoně č. 266/1994 Sb. a klasifikována jako určená technická zařízení. Dokladem o absolvování instruktáže je Zápis. Součástí instruktáže musí být i praktické zacvičení. Současně musí být proveden zápis do „Výkazu o zkouškách“. Periodické ověřování znalostí se provádí v pětiletých cyklech, které zajišťuje vedoucí OJ, k níž je zaměstnanec smluvně zavázán, a to u provozovatele příslušného elektrického zařízení, případně prostřednictvím oprávněné školicí organizace. O proškolení je veden zápis na tiskopise „Doklad o školení“, který je založen u školicí organizační jednotky. Zároveň je vydán Zápis. Výjimku tvoří zaměstnanci s pracovními činnostmi, kterými jsou podle příslušných ČSN a předpisů SŽDC cykly stanoveny jinak. [12]

3. Praktický průběh zajišťování a ověřování odborné způsobilosti

Kapitola Praktický průběh zajišťování a ověřování odborné způsobilosti je zaměřena na konkrétní požadavky na školeních zaměstnanců. V první podkapitole je pojednáno o vstupním školení v kabinetu bezpečnosti práce. Další část obsahuje přehled pracovních činností, pro než je předepsána účast na povinném školení. Třetí podkapitola se věnuje náplni kurzů přípravy k odborným zkouškám a zkouškám způsobilosti. Požadavky na odbornou způsobilost a kvalifikaci dodavatelů při činnosti na drahách provozovaných SŽDC jsou obsaženy v poslední podkapitole.

3.1. Okruhy vstupního školení v kabinetu bezpečnosti práce

3.1.1. Školení o provozním minimu

Při vstupním školení musí být zaměstnanec poučen o provozním minimu. Tomuto tématu jsou věnovány dvě vyučující hodiny. Ve školení je zahrnut Řád SŽDC č. 4 - Pracovní řád státní organizace Správa železniční dopravní cesty. Dále jsou zaměstnanci informativně poučeni o Zákonu č. 266/1994 Sb., o drahách. Zaměstnanci musí znát vyhlášku Ministerstva dopravy č. 101/1995 Sb., kterou se vydává Řád pro zdravotní a odbornou způsobilost při provozování dráhy a drážní dopravy. Zaměstnanci jsou proškoleni z vybraných článků Předpisu o odborné způsobilosti zaměstnanců SŽDC, který je obsažen v předpisu SŽDC Zam1. Je potřebné se seznámit s Předpisem o stejnokroji zaměstnanců ČD, který má označení SŽDC (ČD) Ok3. Další součástí školení o provozním minimu jsou pasáže Předpisu pro používání návěstí při organizování a provozování drážní dopravy s označením SŽDC (ČD) D1 a Předpisu pro organizování a provozování drážní dopravy s označením SŽDC (ČD) D2. Závěr tohoto školení tvoří části předpisu SŽDC Dp17 - Předpis pro hlášení a šetření mimořádných událostí. V příloze k předpisu SŽDC Zam1 jsou přesně vymezeny části předpisů, které musí zaměstnanci SŽDC znát. [13]

3.1.2. Školení o ochraně životního prostředí, přepravě nebezpečných věcí a požární ochraně

Školení, které se týká ochrany životního prostředí, přepravy nebezpečných věcí a požární ochrany, jsou věnovány dvě vyučovací hodiny. Zde jsou popisovány podmínky pro přepravu nebezpečných věcí, rizika, prevence rizik a postup při mimořádné události. Tyto podmínky jsou zakotveny v předpisu RID. Zaměstnanci jsou poučeni o obsahu Směrnice

o ochraně životního prostředí před znečištěním nebezpečnými látkami, která je označena SŽDC (ČD) M32. Jsou zde probírány vybrané statě z právních předpisů ochrany životního prostředí. Je nezbytné znát SŽDC Op14 - Železniční požární řád. Důležitou součástí je též směrnice týkající se metodiky proškolení a odborné přípravy zaměstnanců SŽDC o požární ochraně. Rozsah školení o požární ochraně je stanoven podle členění provozovaných činností podle požárního nebezpečí v jednotlivých organizačních jednotkách provozovatele dráhy. [13]

3.1.3. Školení o bezpečnosti provozu a bezpečnosti při práci

Náplň školení zaměřeného na bezpečnost provozu a bezpečnost při práci obsahuje SŽDC (ČD) M14 - Předpis pro poskytování mycích, čisticích a desinfekčních prostředků zaměstnancům SŽDC. V této části vstupního školení jsou zaměstnanci informováni o obsahu SŽDC (ČD) M36 - Předpisu pro poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, kde jsou především upozorněni na povinnost jejich používání. Nedílnou součástí je školení týkající se vybraných pasáží předpisu SŽDC (ČD) Op16 - Předpisu pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci. Informativně musí zaměstnanci znát nařízení vlády č. 101/2005 Sb., o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí. Rozsah tohoto školení jsou dvě hodiny. [13]

3.1.4. Školení o odborné způsobilosti v elektrotechnice

Jedna vyučovací hodina je věnována školení o základní odborné způsobilosti v elektrotechnice na úrovni „pracovník seznámený“. Náplň školení se zde řídí vyhláškou Českého úřadu bezpečnosti práce a Českého báňského úřadu č. 50/1978 Sb., o elektrotechnické kvalifikaci. Jedná se přesně o paragraf 3. Zaměstnanci jsou proškolení o provádění první pomoci při úrazu elektrickou energií, které je popsáno v normě ČES 00.02.94. Jsou seznámeni s normou ČSN ISO 3864 (018010), která se zabývá bezpečnostními barvami a značkami. Školící pracovník poučí zaměstnance o předpisu ČSN 34 3085 obsahující problematiku zacházení s elektrickými zařízeními při požárech a zátopách a obeznámí je s normou ČSN EN 50110-1 (34 3100) upravující obsluhu práce na elektrických zařízeních. Pokud zaměstnanci používají při své práci elektrické spotřebiče, je pro výkon jejich práce nutné znát vybrané články normy ČSN 33 1610 týkající se revize a kontroly elektrických spotřebičů během jejich používání.

Odborná způsobilost v elektrotechnice je školená podle požadavků příslušné organizační jednotky. Pro odbornou způsobilost kategorie „pracovník seznámený“ je celková

délka školení v Kabinetu bezpečnosti práce 7 vyučovacích hodin. Pro odbornou způsobilost na úrovni „osoba poučená“ je stanovená délka školení 8 hodin.

Pro školení odborné způsobilosti v elektrotechnice na úrovni „osoba poučená“ jsou vyhrazeny dvě vyučovací hodiny, pokud požadavky příslušné organizační jednotky nestanoví jinak. Zaměstnanci musí znát v platném znění vyhlášku MDS č. 100/1995 Sb., kterou se stanoví podmínky pro provoz, konstrukci a výrobu určených technických zařízení a jejich konkretizace. V normě ČSN 33 0010 jsou popsána elektrická zařízení, jejich rozdělení a jsou v ní uvedeny definice pojmů. Zaměstnanci jsou proškolení z vybraných článků normy ČSN ISO 3864 (018010) zabývající se bezpečnostními barvami a bezpečnostními značkami. Na školení jsou probírány vybrané části normy ČSN EN 60073 (33 0170), ve které jsou stanoveny základní bezpečnostní zásady pro rozhraní člověk – stroj. Předpisy pro pohyblivé přívody a šňůrová vedení se zabývá norma ČSN 34 0350. V normě ČSN 34 3085 jsou zakotveny předpisy pro zacházení s elektrickým zařízením při požárech a zátopách. V normě ČSN EN 501110-1 (34 3100) je upravena obsluha a práce na elektrických zařízeních. Předpis TNŽ 34 3109 obsahuje bezpečnostní předpisy pro činnost na trakčním vedení a v jeho blízkosti na železničních drahách celostátních, regionálních a vlečkách. Předpisy pro elektrická trakční zařízení jsou stanoveny v normě ČSN 34 1500. Zaměstnanci jsou seznámeni s články normy ČSN EN 50 119 (34 1531), která popisuje pevná trakční zařízení. Z normy ČSN EN 50 122-1 (341520) Drážní zařízení je vybraná pasáž Pevná trakční zařízení Část 1: Ochranná opatření vztahující se na elektrickou bezpečnost a uzemňování, ze které jsou zaměstnanci poučeni o vybraných článcích. Norma ČSN 34 1530 pojednává o elektrickém trakčním vedení železničních drah celostátních, regionálních a vleček. Informativně jsou zaměstnanci seznámeni s normou ČSN 33 1500 - Revize elektrických zařízení a normou ČSN 33 1600 – Revize a kontroly elektrického ručního nářadí během používání. Norma ČSN 33 1610 popisuje postup revize a kontroly elektrických spotřebičů během jejich používání. První pomoc při úrazu elektrickou energií je popsán v ČES 00.02.94. Nezbytnou součástí školení je SŽDC Op14 - Železniční požární řád. [13]

Seznam norem a předpisů pro proškolení v této problematice je rozsáhlý. Přesný výčet norem, požadavky na rozsah jejich znalosti a výběr článků je uveden v Příloze 1 předpisu SŽDC Zam1.

3.1.5. Tiskopisy potřebné ke zkouškám

Seznam všech tiskopisů potřebných k přípravě, vykonání a evidenci zkoušek a jejich vzory jsou uvedeny v Příloze 2 předpisu SŽDC Zam1. Jedná se především o zápisy o školení

a proškolení a ověření znalostí. Patří sem doklady o absolvování školení a osvědčení o vykonání zkoušky. Nezbytná je přihláška ke zkoušce. Dalšími potřebnými doklady jsou potvrzení o odborné zkoušce, výkaz o zkouškách, doklad o školení, plán výcviku, výkaz účasti na školení a jiné. Např. ve výkazu o zkouškách mohou být uvedeny předešlé zkoušky, kterými je podmíněna vykonávaná zkouška. V tomto výkazu si přehled vykonaných zkoušek zkontroluje předseda komise před zahájením zkoušky. [14]

3.2. Přehled pracovních činností, pro něž je předepsána účast na povinném školení

3.2.1. Řízení provozu a organizování drážní dopravy

Povinného školení se účastní zaměstnanci, kteří vykonávají pracovní činnost dle příslušných zkoušek v minimálním ročním rozsahu, který je uveden v Příloze 3 předpisu SŽDC Zam1.

Povinné školení je uskutečňováno formou klasické nebo elektronické výuky. Školící organizace a odbor řízení provozu stanoví rozdělení hodin na jednotlivé formy výuky. Povinné školení všeobecné a technické části je zahrnuto v ročním rozsahu povinného školení a zaznamenáno ve výše uvedené tabulce v části D/d. Odborný zaměstnanec odboru provozu může povolit odchylku od počtu určených hodin vzhledem k aktuálnosti náplně. Ředitel odboru řízení provozu může svým rozhodnutím stanovit, kteří zaměstnanci ŽST se budou zúčastňovat odborných seminářů, které nahrazují povinná školení, nebo může v odůvodněných situacích povolit odchylku od počtu určených hodin školení vzhledem k aktuálnosti náplně. V tabulce č.1 je stanoven rozsah zkoušek pro jednotlivé činnosti.

Tabulka č. 1: Rozsah zkoušek pro jednotlivé činnosti

Zaměstnanec se zkouškou pro pracovní činnost	Počet hodin			
	Celkem	D/d	D/z	T/v
D-DM (dopravní minimum)	-	-	-	-
ZZD-01 (dělník v dopravě)	4	2	2	-
D-00 (operátor železniční dopravy) ZZD-02 (operátor železniční dopravy)	5	5	-	-
D-01 (závorář) D-02 (hradlář-hláskář)	5	3	2	-
D-03 (výhybkář) ZZD-05a	10	7	2	1
D-04 (posunová četa) D-05 (staniční dozorce)	8	4	2	2
ZZD-03 (posunovač)	8	5	2	1
D-07 (výpravčí teoretická) D-08 (výpravčí praktická, stan. dispečer)	12	7	3	2

Zdroj: SŽDC Zam1

3.2.2. Železniční dopravní cesta

Zaměstnanci se musí účastnit povinného školení podle zkoušek příslušných k jejich odborné činnosti. Část týkající se železniční dopravní cesty se dělí do několika kategorií, do kterých spadají stavební činnost, sdělovací (telekomunikační) a zabezpečovací technika a elektrotechnika a energetika.

Dopravního školení se účastní zaměstnanci pracující v kolejišti. Pro ostatní zaměstnance v technických funkcích jsou zajišťovány semináře, které organizují odborné útvary SŽDC infrastruktury a organizační jednotky SŽDC infrastruktury. Stanovená délka těchto seminářů je minimálně čtyři hodiny. Semináře se konají zpravidla každé pololetí a jsou součástí pracovní doby zaměstnance. Minimální roční rozsah je stanoven v následujících tabulkách.

Tabulka č. 2: Roční rozsah dopravního školení

Zaměstnanec se zkouškou pro pracovní činnost	hodin		
	celkem	doprava *)	technika
Dělník v elektrotechnice Provozní zámečnick v odvětví elektrotechniky a energetiky	12	6	6
Vrchní mistr elektrotechniky a energetiky Vrchní správce elektrotechniky a energetiky Mistr elektrotechniky a energetiky Správce elektrotechniky a energetiky Elektromontér pevných trakčních a silnoproudých zařízení Pracovník údržby a oprav elektrotechniky a energetiky Elektromechanik Provozní elektrikář Vedoucí elektrodispečinku Samostatný elektrodispečer	16	6	10
Řidič drážního speciálního hnacího vozidla – MVTV	24	10	14
Traťový dělník – obchůzkář Kontrolor defektoskopista, diagnostik Technický pracovník provozního střediska tratí	12	4	8
Řidič drážního speciálního vozidla – traťový strojník	24	10	14

Zaměstnanec se zkouškou pro pracovní činnost	hodin		
	celkem	doprava ^{*)}	technika
Traťový dělník Zámečník kolejových konstrukcí Montér tratí Stavební dělník Četař Pracovník údržby a oprav tratí Pracovník údržby a oprav mostů a tunelů Pracovník údržby a oprav budov a bytového hospodářství	8	2	6
Vrchní mistr tratí – traťmistr Vrchní správce tratí Mistr tratí Správce tratí Vrchní mistr infrastruktury jinde neuvedený Mistr infrastruktury jinde neuvedený	20	6	14
Vrchní mistr mostů a tunelů Vrchní správce mostů a tunelů Mistr mostů a tunelů Správce mostů a tunelů	16	4	12
Vrchní mistr budov a bytového hospodářství Vrchní správce budov a bytového hospodářství Mistr budov a bytového hospodářství Správce budov a bytového hospodářství	8	2	6
Dělník sděl. a zab. zařízení	8	4	4
Návěstní, spojový dozorce Zabezpečovací, sdělovací elektromechanik Montér železničních telekomunikačních vedení Pracovník údržby a oprav sděl. a zab. techniky	10	4	6
Vrchní mistr sdělovací a zabezpečovací techniky Vrchní správce zabezpečovací a sdělovací techniky Mistr sdělovací a zabezpečovací techniky Návěstní dělník	12	4	8

Zdroj: SŽDC Zam1

*) Dopravního školení se účastní zaměstnanci, kteří pracují v kolejišti.

3.3. Náplň kurzů přípravy k odborným zkouškám a zkouškám způsobilosti

3.3.1. Řízení provozu a organizování drážní dopravy

Operátor železniční dopravy je povinen vykonat zkoušku č. D-00, na níž trvá příprava jeden den. Náplň konzultace tvoří 6 hodin proškolení z předpisů D1 – Předpis pro používání návěstí při organizování drážní dopravy, D2 – Předpis pro organizování a provozování drážní dopravy a Z11 – Předpis pro obsluhu rádiových zařízení. Jedna hodina je věnována předpisu Op 16 – Předpis o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci.

Železničář – strážník oddílu vykonává zkoušku č. D-02. Konzultace je časově rozdělena do tří dnů. Její náplň tvoří jedenáct hodin proškolení z předpisů Op16, D1 a D2. Deset hodin je věnováno předpisům Z11, Z1 - Předpis pro obsluhu staničních a traťových zabezpečovacích zařízení, Z2 - Předpis pro obsluhu přejezdových zabezpečovacích zařízení, T100 - Provoz zabezpečovacích zařízení a V15/1 - Předpis pro provoz a obsluhu brzdových zařízení železničních kolejových vozidel.

Odbornou zkoušku č. D-03 konají výhybkáři. Celkový rozsah přípravného kurzu na tuto zkoušku je 70 hodin. Z toho 49 hodin je věnováno předpisům Op16, D1 a D2. Zbýlých 21 hodin jsou probírány předpisy T100, V15/1, Z1, Z2 a Z11. Zaměstnanci v pracovním zařazení výhybkář, dozorce výhybek absolvují jen jeden den školení s náplní T100, Z1, Z2 a Z11, tudíž celková doba kurzu je pro ně kratší.

Posunová četa se připravuje k odborné zkoušce č. D-04 v kurzu trvajícím 56 hodin. Předpisům Op16, D1, D2, D2/1 - Doplněk s technickými údaji k Dopravním předpisům, D31 – O mimořádných zásilkách a D33 - Zásady organizace a provádění vojenské přepravy je věnováno 35 hodin. Pro předpisy T100, Z1, Z2 a Z11 je vyhrazeno sedm hodin. Na předpisy V15/1 a V65 - Provozně technický předpis pro železniční vozy připadá 14 hodin.

Staniční dozorcí vykonávají zkoušku č. D-05. Tuto zkoušku vykonávají posunová četa a výhybkáři, dozorcí výhybek. V rozsahu 49 hodin se koná školení z předpisů Op16, D1 a D2 pro výhybkáře, dozorce výhybek. Posunová četa navíc absolvuje proškolení z předpisů D2/1, D31 a D33. Školení v délce 21 hodin z předpisů T1 – Telefonní provoz, T100, Z1, Z2 a Z11 se účastní obě skupiny ve stejném rozsahu. Posunová četa je navíc proškolená v průběhu 14 hodin z předpisů V15/1 a V62.

Výpravčí absolvují 210 hodinovou přípravu na zkoušku č. D-07. Tato zkouška je z hlediska obsahu jedna z nejrozsáhlejších. V následující tabulce je dán rozsah náplně kurzu.

Tabulka č. 3: Rozsah náplně kurzu k odborné zkoušce č. D-07

téma	počet hodin	obsah výuky
obecná legislativa	2	zákon č. 266/90 Sb. vyhláška č. 173/95 Sb. D1 čl. 7 – 15, 18 – 20, 28, 32 – 61 vyhláška č. 177/95 Sb. vyhláška č. 101/95 Sb. D2 čl. 28 – 44, 65 – 67, 142 – 143
názvosloví	4	D1 čl. 6, Příloha č. 4 Obrazy – význam a použití pojmů D2 čl. 7 – 25, 27, 41, 70, 71, 74, 75, 80, 84, 110

téma	počet hodin	obsah výuky
mimořádné události	4	SŽDC Dp17 D2 čl. 1412 – 1440
bezpečnost při práci	2	Op16 D1 čl. 660 – 704, 740 – 756
vozy hnací vozidla speciální vozidla	12	D2 čl. 776 – 787, 1088 – 1113, 1123 – 1157, D2 čl. 776 – 787, 1088 – 1113, 1123 – 1157, 1161 – 1188, 1225 – 1248, 1274, Příl. 23, 25 V62, V71, D 2/81 Sei 412
brzdy vlaková dokumentace	16	V15/I, D1 čl. 430 – 447 D2 čl. 1385 – 1394, Příl. 11, 12, 13, 22
telekomunikační provoz: telefonní provoz rádiové zařízení	10	T1, T7, Z11, T108 D 2
posun	10	D1, D2
posun mezi dopravami	9	D1, D2, V15/I čl. 190 – 192
GVD jízdni řady, rychlosti vlaků, druhý vlaků a jejich druhové zkratky	8	jízdni řady, TTP, D 2/1, D2
zabezpečení jízd vlaků: provoz zabezpeč. zařízení staniční zabezpeč. zařízení trať. zabezpeč. zařízení zabezpeč. jízdy vlaků zabezpeč. jízd na přejezdech	80	D1 D2 T100 Z1 Z2
vlakové cesty	8	D1 čl. 983 – 984 D2 čl. 445 – 484
výprava vlaku: vjezdová kolej odjezd na PN	8	D1 D2
výluky opatření pro elektrizované tratě řízení provozní práce	10	D1 čl. 880 – 892, 940 – 969 D2 čl. 570 – 582, 911 – 970, 995 – 1020 D 7/2, D 7/3 ČSN 34 3109, Příloha 15A,B SŘ vyhláška č. 100/95 Sb.
pokyny pro obsazování vlaků členy vlakového doprovodu	8	D2 čl. 1277 – 1279, 1282 – 1285, 1291 – 1296, 1301 – 1303, 1305 – 1312, 1315, 1317 – 1325, 1330 – 1335
nepředvídaný návrat vlaku z trati jízda po částech	8	D1 D2 – čl. 1339 – 1344, 1348 – 1362
sunuté vlaky	4	D1 D2 čl. 1372 – 1376
závěrečná zkouška	6	
celkem	210 hodin	

Zdroj: SŽDC Zam1

V případě potřeby může ředitel odboru řízení provozu ředitelství SŽDC rozhodnout o rozšíření osnovy kurzů o další předpisy. V tomto případě se však musí zvýšit počet hodin v dopravní části kurzu. Může se zde jednat např. o předpis ČD D40 - Předpis pro organizování drážní dopravy na tratích Liberec - Tanvald - Železný Brod, Tanvald - Harrachov, Smržovka – Josefův Důl, ČD D41 - Předpis pro organizování a provozování drážní dopravy na úzkorozchodné trati Osoblaha - Třemešná ve Slezsku nebo ČD D46 - Předpis pro organizování a provozování drážní dopravy na trati s dálkově ovládaným zabezpečovacím zařízením Plzeň Jižní předměstí – Cheb. [15]

Ověřování znalostí se provádí průběžně během celého kurzu. Pokud absolvent kurzu nesloží úspěšně závěrečnou zkoušku, je třeba rozhodnout, zda může v kurzu na přípravu ke zkoušce č. D-07 dále pokračovat.

Absolventi střední nebo vysoké školy se zaměřením na železniční provoz nemusí přípravný kurz absolvovat, mohou přistoupit rovnou ke zkoušce č. D-07, pokud splní následující podmínky:

- absolvování kurzu v rámci studia na škole se zaměřením na železniční provoz,
- absolvování v rámci odborné praxe výcviku k vykonání odborné zkoušky č. D-03 v rozsahu 4 týdnů,
- absolvování výcviku v dopravnách, které mají různé druhy zabezpečovacího zařízení v délce jednoho týdne, pokud tento výcvik není náplní kurzu v rámci studia,
- splnění předpokladů a požadavků stanovených pro tuto odbornou zkoušku předpisem Zam1.

Pokud je zaměstnanci SŽDC v rámci rekvalifikace nabídnuta možnost pracovního zařazení, které vyžaduje vykonání odborné zkoušky č. D-07, musí absolvovat příslušnou přípravu k odborné zkoušce. Tato příprava mu může být zkrácena o interní předpisy, jejichž znalost byla součástí předchozího pracovního zařazení. Znalost těchto předpisů musí být ovšem v průběhu zkoušky ověřena. Před zahájením zkoušky předseda komise zkontroluje, které zkoušky má zaměstnanec již splněné. [16]

3.3.2. Železniční dopravní cesta

Požadavky na odbornou způsobilost k řízení speciálních hnacích vozidel a k provádění obsluhy při technologických činnostech jsou ustanoveny ve 4. příloze předpisu SŽDC Zam1, oddíl B. Získávání kvalifikací pro tyto činnosti vyplývá ze zákona č. 266/1994 Sb., o drahách a vyhlášky č. 101/1995 Sb., kterou se vydává Řád pro zdravotní a odbornou způsobilost osob při provozování dráhy a drážní dopravy. Speciálními hnacími vozidly jsou dle vyhlášky

č. 173/1995 Sb. myšlena vozidla konstruována pro údržbu, opravy a rekonstrukce dráhy nebo pro kontrolu stavu dráhy, odstraňování následků nehod a mimořádných událostí na dráze celostátní, regionální a vlečce. Obsluhou při technické činnosti speciálního vozidla je míněna obsluha pracovních agregátů na speciálním vozidle při pracovním nasazení, případně pojíždění speciálním vozidlem na pracovišti se zařazenou rychlostí pro pracovní režim stroje.

Osoba odborně způsobilá k řízení speciálního hnacího vozidla na dráze celostátní, na dráze regionální a na vlečce musí splňovat dané podmínky. Věková hranice je stanovená dosažením věku 21 let. Osoba musí splňovat zdravotní a odbornou způsobilost dle vyhlášky 101/1995 Sb. a mít odbornou způsobilost v elektrotechnice s kvalifikací „osoba poučená“. Podmínkou odborné způsobilosti je absolvování výuky odborných teoretických znalostí podle obsahového zaměření dle přílohy č. 4, část D vyhlášky č. 101/1995 Sb., Speciální hnací vozidla na dráze celostátní, na dráze regionální a na vlečce. K této problematice se vztahují odborné zkoušky číslo K-04 a E-05, které je nutno vykonat. Názvy zkoušek jsou uvedeny v příloženém Katalogu zkoušek, viz příloha č. 1. Výcvik v obsluze speciální části hnacího vozidla, provádění údržby a oprav musí být absolvován nejméně v délce 4 týdny, jízdní výcvik v řízení a obsluze pod dozorem v délce nejméně 60 hodin. Praktická zkouška se vykonává z obsluhy speciálního hnacího vozidla. Zkouška z odborných teoretických a praktických znalostí je vykonávána před zkušební komisí, která je stanovena DÚ.

Podmínky pro obsluhu speciálního vozidla při technologické činnosti strojníků je dosažení věku 18 let, odborná způsobilost v elektrotechnice s kvalifikací „osoba poučená“, střední vzdělání s výučním listem strojního, elektrotechnického, stavebního nebo dopravního zaměření nebo střední vzdělání s maturitní zkouškou. Dále je nutné absolvovat výuku odborných teoretických znalostí podle obsahového zaměření odborné zkoušky číslo KPK-00 a praktické zkoušky. Výcvik musí být proveden v obsluze speciální části hnacího vozidla, provádění údržby a oprav v délce nejméně 4 týdny. Z těchto požadavků vyplývá nutné vykonání odborné zkoušky KPK-00 a praktické zkoušky z obsluhy speciálního vozidla.

Řidič speciálního hnacího vozidla musí mít vykonanou odbornou zkoušku K-04 (E-05), praktickou zkoušku z obsluhy speciálního vozidla a zkoušku způsobilosti k řízení speciálního hnacího vozidla před zkušební komisí. Zaměstnanec obsluhující speciální vozidlo při technologické činnosti musí mít absolvovanou odbornou zkoušku KPK-00 a praktickou zkoušku z obsluhy speciálního vozidla.

Pro potřebu vykonání přípravy a stanovení způsobilosti k řízení jsou speciální vozidla rozdělena do sedmi skupin označených číselným kódem 1 až 7. U každého kódu je uvedena kategorie vozidel. Přesný výčet je stanoven v následující tabulce.

Tabulka č. 4: Rozdělení speciálních vozidel

Skupina	Název
1	Speciální vozidla pro čištění šterkového lože a stroje jim podobné
2	Speciální hnací vozidla pro přepravu osob a materiálu, jejich modifikace a ostatní SHV pro práce na tratích, mající charakter kolejových vozidel normální stavby
3	Speciální hnací vozidla – stroje na úpravu geometrické polohy kolejí a výhybek a SHV jim podobné
4	Speciální hnací vozidla pro přepravu osob a materiálu, jejich modifikace a ostatní SHV pro práce na tratích, nemající charakter kolejových vozidel normální stavby
5	Speciální hnací vozidla – stroje pro kladení železničního svršku
6	Speciální tažená vozidla pro technologickou přepravu materiálů a manipulaci s nimi
7	Speciální vozidla pro zajištění sjízdnosti tratí v zimních podmínkách

Zdroj: SŽDC Zam1

Tabulka č. 5: Typy speciálních vozidel v jednotlivých skupinách

Skupina	Druh hnacího vozidla	Typy speciálních vozidel v jednotlivých skupinách
1	SV 2 SV 2 ---	SČH 150 PA 300 SČ 600
2	SV 2 SV 2, M* SV 2	MV 80, DGKu-5, MV 97, MV 79, MPV 22 MVTV 2, MVTV 3, FS 3 *) ZŠ 800, ZŠ 802, VKL 402, KP 900, SSP 110SW
3	SV 2 SV 2 SV 2 SV 1	ASP 07-16, 08-16, 09-16; ASPV 07-275, 08-275, 08-275 UNIMAT ASP 08-475 4S, ASP 600, ASP 400.1 (S) ASP 400, ASP MARK IV
4	SV 1 SV 1 SV 1 SV 1 SV 1	MUV 69, MV 20, MUV 90, MUV 71 SVP 60.1, SVP 74 DZ 500 Dvoucestná vozidla – dle schváleného typu drážního vozidla KSF 70, PUŠL 71, ZŠ 72, USP 3000 C
5	SV 1 SV 1 SV 1 SV 1 SV 2	UK, MPD PKP SUM 1000 CS ostatní kolejové jeřáby s uvedením typu a výrobce PRSM 3, PRSM 4
6	---	SDK II PSE, SMV 1, 2
7	---	KSP MTH, KSP 411 S

Zdroj: SŽDC Zam1

*) Řízením SHV typu FS 3 může být také pověřena osoba, která je ve smyslu vyhlášky.č. 101/1995 Sb. způsobilá k řízení hnacích vozidel motorové trakce.

Ve výše uvedené tabulce jsou uvedeny konkrétní druhy hnacích vozidel a typy speciálních vozidel, které spadají do jednotlivých skupin. Zkratky je možno dohledat na konci předpisu ČD S8/3 – Předpis pro provoz speciálních vozidel podle typů, kde jsou zkratky uvedeny v příloze.

Odborný útvar SŽDC infrastruktury stanovuje zařazení nových typů speciálních vozidel do skupin, podle nichž se vykonává teoretická příprava. Pokud se jedná o podstatně odlišnou konstrukci typu speciálního vozidla, může odborný útvar SŽDC infrastruktury rozhodnout o absolvování mimořádného kurzu.

Kurzy se absolvují u školící organizace, která odpovídá na dodržení stanoveného obsahu kurzů. Osnovy kurzů jsou uvedeny výše. Osnovu schvaluje pověřený zaměstnanec odborného útvaru SŽDC infrastruktury. Kurzy jsou zaměřeny na problematiku provozování dráhy a provozování drážní dopravy, stavby dráhy a provozuschopnost dráhy, údržbu a řízení vozidla a konstrukce vozidla nezbytná pro jeho řízení a údržbu. Navštěvováním těchto kurzů se zaměstnanci připravují k vykonání odborné zkoušky K-04 případně E-05. Pracovník, který ovládá dvoucestná vozidla mající charakter stavebního stroje, např. bagr, nakladač, se nemusí účastnit technické části kurzu v plném rozsahu, pokud je držitelem oprávnění vydaného jinou organizací. Tímto průkazem může být např. Průkaz strojníka stavebních strojů.

Osnovu kurzu pro řidiče speciálních hnacích vozidel zařazených do skupin 1 – 5 udává následující tabulka. Části které jsou pro jednotlivé skupiny shodné, mohou být vyučovány skupinově. Tento rozsah se netýká řidičů speciálních hnacích vozidel – MVTV. Maximální délka kurzu je 231 hodin.

Tabulka č. 6: Osnova kurzu pro řidiče speciálních vozidel skupiny 1 až 5

1 hodina	Úvod
10 hodin	Provozování dráhy a drážní dopravy
12. hodin	Stavby dráhy a provozuschopnost dráhy
Max. 120 hodin (min. 80 hod)	Konstrukce, údržba a řízení vozidla
80 hodin	Předpisy k odborné zkoušce K-04
6 hodin	Závěrečná a odborná zkouška K-04

Zdroj: SŽDC Zam1

Úvodem kurzu se stanoví účel a cíl kurzu. V části provozování dráhy a drážní dopravy jsou zavedeny základní pojmy, probere se úvodní ustanovení a vysvětlí se podmínky pro zajištění bezpečnosti a plynulosti provozování dráhy a drážní dopravy. Je zde probírán jízdní řád, jeho obsah a náležitosti. Účastníci kurzu jsou seznámeni s podmínkami styku drah, podmínkami pro provozování dráhy a drážní dopravy a podmínkami pro provozování dráhy

celostátní, regionální a vlečky. Tohoto bodu se týká dále problematika řízení drážní dopravy a podmínky pro provozování drážní dopravy. Zahrnují se sem údaje o technickém stavu drážního vozidla. Závěrem druhého bodu jsou účastníci poučeni o jízdě speciálního hnacího vozidla. Třetí část je věnována stavbě dráhy a provozuschopnosti dráhy, do které spadají pojmy týkající se dráhy, železniční dopravní cesty a jejích součástí, stanic a zastávek, sdělovacího zařízení, křížení drah s pozemními komunikacemi a podmínek provozuschopnosti dráhy. Čtvrtá část se zabývá konstrukcí a řízením vozidla, konstrukcí vozidla nezbytnou pro jeho řízení a údržbu. Účastníci jsou proškolení o technických údajích konstrukce vozidla, motorové, elektrické a mechanické části vozidla. Spadá sem technologie řízení a obsluhy vozidla a nouzové zařízení vozidla. Závěrem jsou řešeny mimořádné události a nebezpečné situace, včetně ekologie provozu. Na závěr je vykonána zkouška, které se skládá z písemného testu a ústní části. Přesný rozsah náplně kurzu je stanoven v předpisu SŽDC Zam1, příloha 4, část B.

Osnova kurzu pro obsluhu speciálních vozidel skupiny 6 a 7 má odlišnou podobu než osnova pro předchozí skupiny. Délka tohoto kurzu je pouze 40 hodin. V tabulce je rozepsáno, kolik hodin je které problematice věnováno.

Tabulka č. 7: Osnova kurzu pro obsluhu speciálních vozidel skupiny 6 a 7

1 hodina	Úvod
4 hodiny	Provozování dráhy a drážní dopravy
3 hodiny	Stavby dráhy a provozování dráhy
3 hodiny	Mechanický přenos
2 hodiny	Hydraulický přenos
4 hodiny	Elektrický přenos
2 hodiny	Spalovací motory
3 hodiny	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
3 hodiny	Pneumatický přenos, brzdy
7 hodin	Obsluha stroje, údržba, provozní ošetření
6 hodin	Předpisy SŽDC (ČD) dle osnovy OZ KPK-00
2 hodiny	Závěrečná zkouška

Zdroj: SŽDC Zam1

Vykonání závěrečné zkoušky je zapsáno do Výkazu o zkouškách. Na základě vykonané zkoušky je pracovníkem odboru provozuschopnosti vydán Průkaz strojníka pro obsluhu speciálních vozidel, který opravňuje po úspěšném vykonání praktické zkoušky opravňuje absolventa k obsluze speciálního vozidla.

Osnova kurzu pro řidiče drážního speciálního hnacího vozidla – MVTV, má stanovený odlišný rozsah. Celková délka tohoto kurzu je 211 hodin. Tento kurz je zakončen závěrečnou zkouškou se zápisem do „Výkazu o zkouškách“.

Tabulka č. 8: Osnova kurzu pro řidiče MVTV

2 hodiny	Úvod
4 hodiny	Mechanika motorové trakce
8 hodin	Opravy vozidel
6 hodin	Provozování dráhy a drážní dopravy
6 hodin	Stavby dráhy
6 hodin	Použití vozidel při údržbě
24 hodin	Spalovací motory
6 hodin	Mechanický přenos
22 hodin	Hydraulický přenos
24 hodin	Technický popis typů, elektrická schémata a zapojení
16 hodin	Brzdová zařízení
4 hodiny	Pohonné hmoty a mazadla
43 hodin	Dopravní předpisy
30 hodin	Předpisy E10, SR18(E), V1, V15/I, V32, V62, S8, T1, T7, T108, Z11
8 hodin	Zkoušky
2 hodiny	Závěr kurzu

Zdroj: SŽDC Zaml

Výcvik se koná na vozidle skupiny a typu, na němž bude následně vykonávána zkouška způsobilosti, případně praktická zkouška z obsluhy. Tento výcvik je prováděn pod dozorem osoby oprávněné k řízení a obsluze, která má v této činnosti neméně 5 let praxi. Pokud se jedná o nový typ vozidla, zajistí si provozovatel vozidla zácvik u výrobce nebo dodavatele na základně smluvního ujednání v požadované délce. Úspěšné vykonání zkoušky je podmínkou pro podání přihlášky ke zkoušce způsobilosti. Zkouškou způsobilosti k řízení drážního vozidla je ověřována dovednost a způsobilost zaměstnance k řízení příslušného speciálního hnacího vozidla. Dopravní úřad je ze zákona pověřen organizováním a výkonem zkoušek způsobilosti, u kterých též stanovuje rozsah a jmenuje zkušební komisi.

Doplňková zkouška se vykonává pro obsluhu nebo řízení dalšího druhu speciálního vozidla, pokud žadatel již vlastní průkaz způsobilosti k řízení drážního vozidla. Pokud se speciální vozidlo nachází ve stejné skupině ale jedná se jiný typ, je potřeba absolvovat výcvik v obsluze pracovní části speciálního vozidla, opravách a údržbě v délce dvou týdnů. Jestliže speciální vozidlo spadá do jiné skupiny, rozšiřuje se výcvik i na teoretickou přípravu v rozsahu 72 hodin, která se týká konstrukce, údržby a řízení vozidla.

Doplňkové zkoušky způsobilosti k řízení speciálního hnacího vozidla se vykonávají po absolvování výcviku v obsluze pracovní části speciálního hnacího vozidla, opravách a údržbě v délce 3 týdnů. Tento výcvik je zakončen praktickou zkouškou z obsluhy. Jízdní výcvik na speciálním hnacím vozidle pod dozorem trvá 4 týdny. Na závěr výcviku se koná zkouška z odborných teoretických a praktických znalostí před zkušební komisí, která je

určena Drážním úřadem. Pokud žadatel tyto podmínky splní, může se účastnit doplňkové zkoušky. Pokud žadatel u některé zkoušky neprospěl, má nárok konat opravnou zkoušku z částí, ve kterých neprospěl.

Při zavádění nových technologií, strojů nebo novelizaci předpisů je může organizace zavést mimořádně doškolovací kurzy a určit profese, které se jich budou účastnit.

Speciální vozidla nezařazená do jednotlivých skupin smí obsluhovat pouze zaměstnanci, kteří jsou proškoleni pověřeným odborně způsobilým zaměstnancem SŽDC. Pověření provádí vedoucí příslušné výkonné jednotky SŽDC. Takovými zařízeními jsou např. Chopperdozátory, Nass apod. Výsledky ze znalostí obsluhy zapisuje pověřený odborně způsobilý zaměstnanec SŽDC v oboru mechanizace do „Výkazu o zkouškách“. Ověřování znalostí se provádí v pětiletých cyklech. V příloze číslo 3 je uvedena přihláška k praktické zkoušce z obsluhy speciálního vozidla. [17]

Obrázek č. 3: Chopperdozátor

Zdroj: <http://tratovestroje.wbs.cz>.

3.4. Požadavky na odbornou způsobilost a kvalifikaci dodavatelů při činnosti na dráhách provozovaných SŽDC

Dráhu mohou provozovat pouze osoby, které jsou zdravotně a odborně způsobilé. Dráha musí být pro zajištění své provozuschopnosti pravidelně kontrolována a udržována. Tuto kontrolu technických parametrů součástí dráhy, organizování údržby dráhy a podobné úkony mohou provádět tedy jen osoby odborně způsobilé. Stanovení vzájemných vztahů mezi SŽDC a dodavateli při realizaci dodávek, služeb a stavebních prací upravuje směrnice

SŽDC č. 50 - Požadavky na odbornou způsobilost dodavatelů při činnostech na drahách provozovaných státní organizací Správa železniční dopravní cesty. Závaznost této Směrnice musí být stanovena při výběru dodavatelů v zadávací dokumentaci v rámci splnění kvalifikačních předpokladů a musí být upravena smluvním vztahem. V závislosti na zadávanou zakázku je možno požadavky upravit.

Dodavatelé jsou fyzické nebo právnické osoby, případně jejich subdodavatelé, které realizují pro SŽDC dodávky, služby nebo stavební práce na drahách provozovaných SŽDC.

Dodavatelé, kteří vstupují do právního vztahu při činnostech vztahujících se k úkonům na dráze, musí splňovat podmínky zdravotní a odborné způsobilosti podle zákona č. 266/1994 Sb., o drahách. Musí však doložit veškeré platné doklady, včetně dokladů zaměstnanců subdodavatelů, které jsou stanovené právními předpisy nebo platnými doklady vydanými orgány státní správy ČR nebo odborným útvarům SŽDC, které je opravňují provádět činnosti na drahách provozovaných SŽDC. [18]

3.4.1. Způsobilost a kvalifikace dodavatelů

Vyžadování zdravotní způsobilosti dodavatelů je shodné s uvedením požadavků v zákoně č. 266/1994 Sb., o drahách. Tato problematika je popsána výše v podkapitole 2.2.1.

Dodavatelé, kteří provádějí činnost na elektrizovaných i neelektrizovaných tratích provozovaných SŽDC, musí splňovat elektrotechnickou kvalifikaci dle vyhlášky č. 100/1995 Sb., Příloha č. 4. Stejná pravidla platí i pro osoby, které budou provádět činnost na určených technických zařízeních elektrických na neelektrizovaných tratích. Stupeň ostatní elektrotechnické kvalifikace dodavatelů je uveden u jednotlivých typů odborných zkoušek. [19]

3.4.2. Druhy zkoušek

Dodavatelé, kteří vykonávají činnosti ovlivňující bezpečnost osob, dráhy, železniční dopravy, plynulost provozování dráhy a drážní dopravy a osoby dodavatelů, které jejich práci organizují řídí a kontrolují, musí prokázat znalost příslušných předpisů a technologií provozní práce. Tato znalost je prokazována vykonáním předepsaných zkoušek. Výsledek zkoušky udává, do jaké míry jsou dodavatelé teoreticky a prakticky připraveni k samostatnému výkonu pracovní činnosti. Zkouška se vykonává před zahájením samostatného výkonu pracovní činnosti, pro niž je zkouška předepsaná. Vykonávají ji všechny osoby dodavatelů.

Ve směrnici jsou uvedeny následující druhy zkoušek pro osoby dodavatelů:

- odborná zkouška,
- periodická zkouška,
- mimořádná zkouška,
- zkouška způsobilosti,
- zkouška praktické způsobilosti.

Odborná zkouška opravňuje k samostatnému výkonu příslušné pracovní činnosti. Periodická zkouška umožňuje další výkon příslušné pracovní činnosti. Mimořádná zkouška také umožňuje další výkon pracovní činnosti, ale je vykonávána na žádost, pokud se objeví nějaká nesrovnalost, kvůli níž by dodavatel nemohl práci dál vykonávat. Výsledek mimořádné zkoušky rozhodne o pokračování v pracovním úkonu. Zkouška způsobilosti opravňuje k samostatnému provádění jedné nebo více dílčích činností. Zkouškou praktické způsobilosti se ověřuje praktická dovednost pro stanovené pracovní zařazení nebo určené pracoviště.

U všech druhů zkoušek je možná jen jedna opravná zkouška. Zkoušky se skládají z všeobecné, dopravní a technické části. Forma může být písemná, ústní nebo formou testů na počítači. O formě zkoušky rozhoduje předseda zkušební komise. Zkušební komise musí být nejméně dvoučlenná. Předsedy a členy zkušebních komisí pro výkon odborných zkoušek na příslušný kalendářní rok ustanovuje náměstek příslušného odborného úseku SŽDC. Odborné zkoušky určené k činnostem při zajišťování provozuschopnosti dráhy, staveb dráhy a staveb na dráze mají omezenou dobu platnosti.

Pro výkon zkoušky je nejprve nutné řádně vyplnit závaznou přihlášku. Tato přihláška potvrzená oprávněnou osobou dodavatele se zasílá na Odbor provozuschopnosti dráhy SŽDC. Odbor provozuschopnosti dráhy, Oddělení kontroly infrastruktury, zajišťuje organizaci, provádění a centrální evidenci zkoušek. Přípravu na zkoušky si každý dodavatel zajišťuje sám. Zkouška bývá realizována do jednoho měsíce od data zaevidování přihlášky žadatele. V dostatečném předstihu je pak žadateli sdělen termín, místo a čas konání zkoušky. Zkouška se považuje za úspěšně vykonanou, pokud je hodnocena ve všech částech „prospěl“. Výsledek se vyznačuje do dokladu o odborné způsobilosti, kterým může být Vysvědčení nebo Zmocnění. Odborné zkoušky, které byly vykonány podle předpisu ČD Ok2 v době před účinností Směrnice, jsou uznávány v celé délce platnosti v plném rozsahu osnov, podle kterých byly provedeny. V příloze č. 4 je uveden příklad osnovy odborné zkoušky určené pro dodavatele. Příloha č. 5 obsahuje vzor vysvědčení o odborné způsobilosti. [20]

4. Kontrolní mechanismy a návrh realizace případných opatření v průběhu zajišťování a kontroly odborné způsobilosti

Kontrolní mechanismy existují vnější a vnitřní. Vnější kontrolní mechanismy jsou realizovány Drážní inspekcí nebo Drážním úřadem. Vnitřní kontroly provádí příslušné odbory provozovatele dráhy nebo dopravce.

4.1. Vnější kontrolní mechanismy

4.1.1. Charakteristika Drážní inspekce

Drážní inspekce je státní instituce, která vznikla 1. ledna 2003 ustanovením zákona č. 77/2002 Sb. Svou činností zahájila jako jedna z prvních organizací svého typu v Evropské unii. Posláním Drážní inspekce je odborné zjišťování příčin mimořádných událostí a vykonávání státního dozoru na drahách. Z titulu vyšetřovacího orgánu se jedná o organizaci nezávislou na jakémkoli provozovateli dráhy a drážní dopravy. Drážní inspekce zajišťuje bezpečné provozování dráhy a drážní dopravy. Důsledkem této činnosti by měl být stále se zlepšující stav v oblasti nehodových událostí na všech drahách v České republice. V této oblasti je důležitá preventivní činnost. [21]

4.1.2. Činnosti Drážní inspekce

V rámci preventivní činnosti se Drážní inspekce věnuje zjišťování příčin a okolností vzniku mimořádných událostí v drážní dopravě. Důležité je zjišťování nedostatků ohrožujících bezpečnost provozování dráhy nebo drážní dopravy. Pokud se najde nějaká nesrovnalost, jsou provozovatelům dráhy a drážní dopravy ukládána opatření vedoucí k odstranění a nápravě zjištěných nedostatků, které ohrožují bezpečnost. Plnění opatření uložených provozovatelům dráhy a drážní dopravy musí být kontrolována, aby nedošlo k dalšímu případnému ohrožení. Vývojové trendy nehodovosti jsou vyhodnocovány a Drážní inspekce přijímá opatření ke zlepšení situace. V důsledku této činnosti Drážní inspekce sleduje a vyhodnocuje technický stav infrastruktury a drážních vozidel, jejichž provoz musí být bezpečný. Systém organizace musí odpovídat bezpečnostním předpisům. Každý pracovník při nástupu do zaměstnání je proškolen o bezpečnosti práce. Tato školení jsou povinná. Zaměstnavatel si tím mimo jiné zajišťuje ochranu pro případ, že by na pracovišti došlo k úrazu. Důležitým bodem kontroly je dohled nad dodržováním tohoto systému jednotlivci. [21]

Drážní inspekce vykonává preventivní státní dozor. Soustavná organizovaná a důsledná kontrola má za úkol vést provozovatele drah a drážní dopravy ke zvyšování bezpečnosti provozu. Státní dozor se dělí do čtyř skupin:

- oznámený,
- neoznámený,
- následný,
- na mimořádné události.

Oznámený státní dozor je rozsáhlý a zaměřuje se zpravidla na administrativní náležitosti provozovatele. Provozovatel má povinnost si pro tento dozor připravit doklady, není tedy možné ho provádět neohlášeně. Neoznámený státní dozor je menšího rozsahu a zaměřuje se pouze na určitou činnost, oblast nebo rizikový jev, kdy z důvodu objektivit není vhodné, aby provozovatel kontrolu očekával. Následný státní dozor se uskutečňuje po mimořádné události či předchozím dozoru, kdy se ověřuje odstranění dříve zjištěných nedostatků. Přímo po mimořádné události se kontroluje činnost provozovatelů při šetření mimořádných událostí.

Pokud Drážní inspekce zjistí při výkonu státního dozoru nedostatky, uloží provozovateli termín, do kdy musí tyto nedostatky odstranit. Zároveň informuje i příslušný drážní správní úřad, který provozovateli činnost povolil. Ve vážných případech drážní správní úřad na základě podnětu Drážní inspekce zahájí správní řízení, které může vést až k zastavení činnosti provozovatele.

Drážní inspekce úzce spolupracuje s Drážním úřadem. Sděluje mu informace o nedostacích zjištěných při výkonu státního dozoru na drahách a doporučuje bezpečnostní opatření plynoucí ze závěrů šetření mimořádných událostí. Drážní úřad přihlíží při vydávání povolení, osvědčení a licencí k doporučení od Drážní inspekce. [21]

4.1.3. Charakteristika Drážního úřadu

Působnost drážního správního úřadu vykonávají v České republice dva orgány. Jedním je Ministerstvo dopravy a druhým Drážní úřad. Drážní úřad byl zřízen zákonem č. 266/1994 Sb., o drahách. Sídli v budově hlavního nádraží v Praze. Drážní úřad je ve své činnosti podřízen Ministerstvu dopravy. Posláním Drážního úřadu je výkon státní správy ve věcech drah. Drážní úřad se člení na tři sekce:

- stavební,
- technickou,
- provozní.

Do stavební sekce spadá speciální stavební úřad. Tato sekce je územně rozdělena do tří měst – Plzeň, Praha a Olomouc. Technická sekce se zaměřuje např. na homologaci vozidel, schvalování technické způsobilosti vozidel, přepravu nebezpečného zboží, elektrická zařízení nebo určená technická zařízení. Úřední povolení k provozování dráhy a licencí k provozování drážní dopravy vydávají zaměstnanci provozní sekce. [22]

4.1.4. Činnosti Drážního úřadu

Drážní úřad vykonává svoji působnost dle zákona o drahách nebo dle zvláštního právního předpisu. Zvláštní právní předpis se vztahuje na stanovené a ostatní výrobky určené pro provozování dráhy a drážní dopravy. Výjimku tvoří oblast, ve které rozhodují Ministerstvo dopravy nebo obce. Pravomocí Drážního úřadu je ukládání a vybírání pokuty. Při přestupku a správním deliktu může uložit zákaz činnosti. Zároveň ukládá pořádkové pokuty vlastníkovému dráhy, provozovateli dráhy a dopravci, pokud neuposlechli příkazu osoby pověřené výkonem státního dozoru ve věcech drah při výkonu tohoto dozoru. Vykonává povinnosti bezpečnostního a regulačního orgánu pro provozování drah a drážní dopravy podle příslušných směrnic Evropských společenství. [22]

Při ověřování odborné způsobilosti zaměstnanců provozovatele dráhy určuje Drážní úřad zkušební komisi. Tato komise přezkouší žadatele z odborných teoretických a praktických znalostí.

4.2. Vnitřní kontrolní mechanismy

Záměrem provádění kontrolních činností je odhalit odchylky plánů od skutečnosti a včas reagovat na případně zjištěné nedostatky. Kontroly se odehrávají na všech úrovních řízení, proto je úlohou každého řídicího pracovníka zároveň provádění kontrol. Čím vyšší má pracovník řídicí pozici, tím větší má odpovědnost za správně provedenou práci. Proto kontrolu u svých podřízených nesmí opomenout.

4.2.1. Manuál kontrolní činnosti

Postup provádění vnitřní kontroly organizace SŽDC, s. o., je obsažen ve směrnici GŘ č. 11. Směrnice nese název Manuál kontrolní činnosti. Tento dokument je určen zaměstnancům organizace SŽDC a jejím organizačním jednotkám. Jsou zde popsány postupy kontrolních činností, kterých by se měli zaměstnanci držet. Cílem je dosažení a udržování odpovídající produktivity, výkonnosti, hospodárnosti a cílů organizace. Jednotlivé odborné útvary si mohou podle svých potřeb manuál rozšířit do vlastních specifických podmínek a přizpůsobit jej své činnosti.

4.2.2. Druhy a rozsah kontrol

V jednotlivých odvětvích jsou zavedeny kontrolní složky, které provádějí namátkové nebo pravidelné kontroly. Manuál kontrolní činnosti určuje počet kontrol, zaměření kontrol a vyhodnocení kontrol.

- **Předběžná kontrola (preventivní)** – v rámci předběžné kontroly se prověřují podklady pro připravované operace v době před jejich uskutečněním. Při této kontrole se posuzuje, *zda plánované a připravované operace odpovídají stanoveným úkolům a jsou v souladu s právním i předpisy, schválenými rozpočty, programy, projekty nebo jinými rozhodnutími.*[24]
- **Průběžná kontrola** – při průběžné kontrole se posuzuje, zda probíhající operace se uskutečňují podle plánu a v souladu se stanovenými cíly, tj. zda probíhají včas, zda se vede řádně evidence aj.
- **Následná kontrola (zpětná vazba)** – zaměřuje se na konečné výsledky předchozích kontrol, které jsou podkladem pro případná korekční opatření.
- **Monitorování** – obsahuje průběžný dozor, sledování a testování činností. Tuto činnost provádí všichni vedoucí pracovníci jako součást své práce.

4.2.3. Průběh kontroly

Cílem kontroly je působení směrem k uvedení kontrolovaného procesu do souladu s požadovaným stavem. Kontrola je tedy konečná činnost managementu, který se stará o řádné plánování, organizování a vedení.

V průběhu kontroly dochází ke zjištění odchylek mezi stavem skutečným a požadovaným. V případě negativní odchylky je potřeba zjistit důvod, proč k nedostatku došlo. Dále se zjišťuje příčinná souvislost vzniku negativních odchylek. S tím souvisí odpovědnost zaměstnanců zodpovědných za vznik negativních odchylek. Pokud se prokáže zavinění zaměstnance, je žádán o provedení opatření k odstranění zjištěných nedostatků. Není možné opomenout sledování účinnosti plnění těchto opatření.

Pokud je zjištěná odchylka pozitivní, není potřeba provádět nápravná opatření, ale je též vhodné pátrat po příčině. V tomto případě by se mohlo jednat o iniciativu k provedení zlepšujícího opatření.

4.2.4. Kontrola odborné způsobilosti

Při skládání zkoušky z odborné způsobilosti musí být přítomna zkušební komise, která dohlíží na průběh zkoušky. Komise je složena z předsedy a příslušného počtu dalších členů.

Aby byla zaručena transparentnost, musí být komise nejméně dvoučlenná. Podmínkou pro členství ve zkušební komisi je znalost pracovní činnosti a oboru zkoušeného. Předseda zkušební komise je odpovědný *za činnost zkušební komise, za řádnou organizační a metodickou přípravu zkoušky a za závěrečné hodnocení zkoušky.* [23]

Zkušební komise bývá ustanovena Drážním úřadem. Před zahájením zkoušky předseda zkušební komise může prověřit u zkoušeného způsob, jakým byla absolvována příprava ke zkoušce, např. u D-07. Pokud je odborná zkouška podmíněna vykonáním jiné odborné zkoušky, musí předseda zkušební komise prověřit, zda tato zkouška byla vykonána. O zkušební komisi pojednávají výše uvedené kapitoly 2.1.2, 2.3.5 a 3.4.2.

4.2.5. Vyhodnocení fungování vnitřních kontrolních mechanismů

Na základě pohovoru se zaměstnanci SŽDC, s. o., je možné vyhodnotit praktický průběh zkoušek a ověřování odborné způsobilosti. Zaměstnanci jsou při nástupu seznámeni s jejich pracovní pozicí a podmínkami, které je nutno splnit pro výkon dané činnosti. Jejich přímý nadřízený, případně i personalista, zařídí, aby se zaměstnanec účastnil přípravného kurzu. Úspěšné zvládnutí kurzu je předpoklad pro výkon činnosti na pozici, do které byl zaměstnanec přijat.

Na průběh odborné zkoušky dohlíží předseda zkušební komise. Zkušební komise musí mít minimálně dva členy, aby byla zajištěna transparentnost. Zvládnutí zkoušek a nabytí odborné způsobilosti je pro výkon činnosti na dráze nezbytně nutné, proto je i průběh zkoušky přísně sledován. Pokud zaměstnanec zkoušku úspěšně nesloží, má možnost ji opakovat. Zaměstnavatel poskytuje zaměstnanci dostatek materiálů na přípravu ke zkoušce a zároveň mu umožňuje i návštěvu přípravného kurzu. Součástí výukových materiálů jsou i příklady testů, z nichž se může zaměstnanec učit a připravovat se ke zkoušce. Přípravu není dobré zanedbávat, protože většina zkoušek je náročná a obsah výukových materiálů je především nutné znát pro praktický výkon činnosti.

V rámci vnitřních kontrolních mechanismů nebyly shledány žádné nedostatky. Vše je pečlivě ošetřeno a funguje podle předpisů. Obsahy zkoušek jsou dodržovány a vyhodnocení zkoušek je objektivní. Jak je výše podotknuto, nesplnění odborné ale i zdravotní způsobilosti může být pro činnosti na dráze životu nebezpečné, a to nejen pro samotného zaměstnance.

ZÁVĚR

Náplní bakalářské práce s tématem „Odborná způsobilost zaměstnanců provozovatele dráhy“ je především popis fungování zajišťování odborné způsobilosti a následná kontrola při výkonu odborných zkoušek. V rámci druhé kapitoly byly popsány požadavky kladené zákonem č. 266/1994 Sb., o drahách. Zákon je závazný pro vnitropodnikovou směrnici SŽDC Zam1, kterou vydala Správa železniční dopravní cesty, s. o. Tento dokument obsahuje konkrétní požadavky na odbornou způsobilost potřebnou k výkonu činnosti na jednotlivých pracovních pozicích. Požadavky jsou podrobněji rozpracovány ve 3. kapitole. Poslední kapitola se věnuje kontrolním mechanismům. Působení kontrolních mechanismů je důležité z hlediska bezpečnosti provozování dráhy a drážní dopravy.

Stěžejními dokumenty pro sepsání této práce byly zákon č. 266/1994 Sb., o drahách, a vnitropodniková směrnice SŽDC Zam1. Není možné však striktně vycházet pouze z těchto dvou dokumentů, ale je potřebné na problematiku nahlížet z globálního hlediska. Především z důvodu vstupu do Evropské unie se předpokládá, že je nutné brát v potaz vyhlášky EU. V rámci interoperability je snahou sjednotit tuzemské a zahraniční požadavky na odbornou i zdravotní způsobilost, aby nečinilo problémy např. českým strojvůdcům přejíždět do zahraničí. Jednotné normy mají za úkol usnadnit pohyb dopravních prostředků včetně náležitostí a personálu v rámci Evropské unie. Z těchto důvodů vznikají tzv. Technické specifikace interoperability (TSI), v nichž jsou zakotveny konkrétní požadavky. Část TSI se již využívá, především se jedná o oblast infrastruktury. Další části jsou ve fázi vzniku. Bude ovšem trvat ještě několik let, než se kompletní směrnice zavede do praxe. V tomto případě záleží hlavně na přístupu zainteresovaných států, jak rychle se normám přizpůsobí.

Cílem bakalářské práce bylo analyzovat požadavky na odbornou způsobilost zaměstnanců SŽDC a vyhodnotit průběh získávání odborné způsobilosti. V rámci možností bylo téma naplněno.

LITERATURA

- [1] Zákon č. 266/1994 Sb., o drahách. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1994, část 1, s. 2.
- [2] Zákon č. 266/1994 Sb., o drahách. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1994, část 2., s. 7-13.
- [3] Zákon č. 266/1994 Sb., o drahách. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1994, část 6., s. 35-37.
- [4] Profil organizace. *Správa železniční dopravní cesty, státní organizace* [online]. 2008, 2, 25.06.2008 Available from www: <szdc_cz.pdf>
- [5] 101/1995 Sb. VYHLÁŠKA ze dne 27. května 1995, kterou se vydává Řád pro zdravotní a odbornou způsobilost osob při provozování dráhy a drážní dopravy. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1995, odstavec 8, s. 5.
- [6] 101/1995 Sb. VYHLÁŠKA ze dne 27. května 1995, kterou se vydává Řád pro zdravotní a odbornou způsobilost osob při provozování dráhy a drážní dopravy. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1995, , s. 8-15.
- [7] 101/1995 Sb. VYHLÁŠKA ze dne 27. května 1995, kterou se vydává Řád pro zdravotní a odbornou způsobilost osob při provozování dráhy a drážní dopravy. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1995, odstavec 17, s. 12-14.
- [8] 101/1995 Sb. VYHLÁŠKA ze dne 27. května 1995, kterou se vydává Řád pro zdravotní a odbornou způsobilost osob při provozování dráhy a drážní dopravy. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1995, odstavec 1, s. 1.
- [9] 101/1995 Sb. VYHLÁŠKA ze dne 27. května 1995, kterou se vydává Řád pro zdravotní a odbornou způsobilost osob při provozování dráhy a drážní dopravy. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1995, odstavec 2, s. 1-2.
- [10] 101/1995 Sb. VYHLÁŠKA ze dne 27. května 1995, kterou se vydává Řád pro zdravotní a odbornou způsobilost osob při provozování dráhy a drážní dopravy. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1995, odstavec 6, s. 3-4.
- [11] 101/1995 Sb. VYHLÁŠKA ze dne 27. května 1995, kterou se vydává Řád pro zdravotní a odbornou způsobilost osob při provozování dráhy a drážní dopravy. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1995, odstavec 7, s. 4.
- [12] SŽDC Zam1, Předpis o odborné způsobilosti zaměstnanců Správy železniční dopravní cesty, státní organizace. In *Správa železniční dopravní cesty, s. o., Praha*. 2008, část 1, s. 12-25.

- [13] SŽDC Zam1, Předpis o odborné způsobilosti zaměstnanců Správy železniční dopravní cesty, státní organizace. In *Správa železniční dopravní cesty, s. o., Praha*. 2008, Příloha 1, s. 109-111.
- [14] SŽDC Zam1, Předpis o odborné způsobilosti zaměstnanců Správy železniční dopravní cesty, státní organizace. In *Správa železniční dopravní cesty, s. o., Praha*. 2008, Příloha 2, s. 113.
- [15] ČD D2, Předpis pro organizování a provozování drážní dopravy. In *České dráhy, a. s., Praha*. 1997,
- [16] SŽDC Zam1, Předpis o odborné způsobilosti zaměstnanců Správy železniční dopravní cesty, státní organizace. In *Správa železniční dopravní cesty, s. o., Praha*. 2008, Příloha 3, s. 135-138.
- [17] SŽDC Zam1, Předpis o odborné způsobilosti zaměstnanců Správy železniční dopravní cesty, státní organizace. In *Správa železniční dopravní cesty, s. o., Praha*. 2008, Příloha 4, s. 139-148.
- [18] Směrnice SŽDC č. 50, Požadavky na odbornou způsobilost dodavatelů při činnostech na dráhách provozovaných státní organizací Správa železniční dopravní cesty. In *Správa železniční dopravní cesty, s. o., Praha*. 2008, část 1., s. 7-9.
- [19] Směrnice SŽDC č. 50, Požadavky na odbornou způsobilost dodavatelů při činnostech na dráhách provozovaných státní organizací Správa železniční dopravní cesty. In *Správa železniční dopravní cesty, s. o., Praha*. 2008, část 2., s. 9-10.
- [20] Směrnice SŽDC č. 50, Požadavky na odbornou způsobilost dodavatelů při činnostech na dráhách provozovaných státní organizací Správa železniční dopravní cesty. In *Správa železniční dopravní cesty, s. o., Praha*. 2008, část 3., s. 10-13.
- [21] O Drážní inspekci. *Drážní inspekce* [online]. **2008** [cit. 2009-06-04]. Available from www: <<http://www.dicr.cz/o-drazni-inspekci>>
- [22] Drážní úřad. *Drážní úřad* [online]. **2008** [cit. 2009-06-08]. Available from www: <<http://www.du-praha.cz/index.php>>
- [23] SŽDC Zam1, Předpis o odborné způsobilosti zaměstnanců Správy železniční dopravní cesty, státní organizace. In *Správa železniční dopravní cesty, s. o., Praha*. 2008, část 1, s. 16.
- [24] Směrnice GR č. 11, Manuál kontrolní činnosti. In *České dráhy, a.s., Praha*. 2005, IV. Vnitřní kontrola v působnosti SŽDC, s. 4-5.

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Rozsah zkoušek pro jednotlivé činnosti	32
Tabulka č. 2: Roční rozsah dopravního školení	33
Tabulka č. 3: Rozsah náplně kurzu k odborné zkoušce č. D-07	35
Tabulka č. 4: Rozdělení speciálních vozidel	39
Tabulka č. 5: Typy speciálních vozidel v jednotlivých skupinách	39
Tabulka č. 6: Osnova kurzu pro řidiče speciálních vozidel skupiny 1 až 5	40
Tabulka č. 7: Osnova kurzu pro obsluhu speciálních vozidel skupiny 6 a 7	41
Tabulka č. 8: Osnova kurzu pro řidiče MVTV	42

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1: Vztah mezi SŽDC, s. o. a ČD, a. s.....	14
Obrázek č. 2: Schéma rozdělení ČD, s. o.....	15
Obrázek č. 3: Chopperdozátor.....	43

SEZNAM ZKRATEK

a.s.	akciová společnost
BOZP	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
COTIF	Úmluva o mezinárodní železniční přepravě
ČBÚ	Český báňský úřad
ČD	České dráhy
ČNR	Česká národní rada
ČR	Česká republika
ČSN	Česká technická norma
ČÚBP	Český úřad bezpečnosti práce
D	dopravní část zkoušky, školení, semináře (pokud se dále nedělí na část D/d a D/z)
D/d	dopravně provozní část zkoušky, školení, semináře
D/z	dopravně obslužná část zkoušky, školení, semináře
DB	Deutsche Bahn AG, (Německá dráha, a.s.)
DÚ	Drážní úřad
EN	Evropská norma
GŘ	Generální ředitelství
KBP	Kabinet bezpečnosti práce
MD	Ministerstvo dopravy
MVTV	motorový vůz trakčního vedení
ÖBB	Österreichischen Bundesbahnen, AG (Rakouské spolkové dráhy, a. s.)
OJ	organizační jednotka
OZ	odborná zkouška
PN	přivolávací návěst
RID	Mezinárodní úmluva o přepravě nebezpečných věcí
s. o.	státní organizace
sděl.	sdělovací
SHV	speciální hnací vozidlo
SV	speciální vozidlo (drážní)
SŽDC	Správa železniční dopravní cesty, s. o.
T	technická část zkoušky, školení, semináře
T/v	technická část zkoušky, školení, semináře obsahující předpisy kolejových vozidel
TNŽ	technická norma železnic
trať.	traťové
TSI	Technické specifikace interoperability, celoevropské oborové normy v železniční dopravě
TTP	tabulky traťových poměrů
UTZ/E	určená technická zařízení/elektrická
V	všeobecná část zkoušky, školení, semináře
zab.	zabezpečovací
zabezp.	zabezpečení
ZDD	základní dopravní dokumentace
ŽSR	Železnice slovenské republiky
ŽST	železniční stanice

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Katalog zkoušek

Příloha č. 2: Formulář s požadavky k odborné zkoušce

Příloha č. 3: Přihláška k praktické zkoušce z obsluhy speciálního hnacího vozidla

Příloha č. 4: Formulář s požadavky k odborné zkoušce pro dodavatele

Příloha č. 5: Vysvědčení o odborné způsobilosti – vzor

Příloha č. 6: Názvy dokumentů

Příloha č. 1 – Katalog zkoušek

Katalog zkoušek

Číslo OZ (KP)	Pracovní činnosti
KPZ-00	Dělník sdělovacích a zabezpečovacích zařízení
KPZ-01	Zabezpečovací, sdělovací elektromechanik
KPZ-02	Mistr infrastruktury (jinde neuvedený)
Z-03	Návěstní, spojový dozorce Pracovník údržby a oprav sdělovací a zabezpečovací techniky Četař
Z-04	Mistr sdělovací a zabezpečovací techniky Správce sdělovací a zabezpečovací techniky Návěstní technik
Z-05	Samostatný technik OJ DC Technik – správa sdělovací a zabezpečovací techniky Rozpočtář odborné správy Technický pracovník provozního střediska správy sděl. a zab. techniky
Z-06	Vrchní mistr sdělovací a zabezpečovací techniky Vedoucí technický inženýr – provozní středisko sdělovací a zab. techniky Vedoucí provozního střediska sdělovací a zabezpečovací techniky Vrchní správce sdělovací a zabezpečovací techniky IŽD – správa sdělovací a zabezpečovací techniky Systémový inženýr – aparát OJ DC Specialista
Z-07	Přednosta odborné správy SDC Vedoucí odboru SDC Vedoucí specializovaného střediska DC Vedoucí oddělení OJ Vedoucí provozu infrastruktury – správa sdělovací a zabezpečovací techniky Vedoucí skupiny Systémový specialista Odborný poradce
VD-01	Referent jakosti a kvality
VD-02	Mistr přidruženého provozu infrastruktury

Číslo OZ	Pracovní činnosti
D-DM	pro všechny zaměstnance SŽDC, kteří se podílejí na provozování dráhy a při jejichž pracovní činnosti dochází k ovlivňování provozování dráhy
ZZD-01	dělník v dopravě (čistič výhybek)
D-00	operátor žel. dopravy (pro vedení dopravní dokumentace)
ZZD-02	operátor žel. dopravy (obsluha PC, rozhlasu nebo informačních systémů)
D-01	závorář (strážník trati)
D-02	hláskař, hradlář, a dále současně opravňuje k provádění pracovních činností: -závorář (strážník trati).
D-03	výhybkář, dozorce výhybek, signalista, staniční dozorce (5. stupně).
ZZD-05a	výhybkář, který obsluhuje PZZ v obvodu ŽST
D-04	posunovač, vedoucí posunu, nádražní, vedoucí obsluhy nákladního vlaku, člen obsluhy nákladního vlaku, zaměstnanec pro řízení sledu.
ZZD-03	dávání a opakování předepsaných návěstí; vyvěšování a svěšování vozů; obsluhy ruční (pořadací) brzdy při posunu odrazem nebo spouštěním; zadržování spouštěných a odražených vozů; zajišťování vozů proti ujetí; popř. obsluha kolejových brzd; přivěšování a odvěšování hnacího vozidla; řízení a organizace posunu silničními vozidly, mechanizačním zařízením a prostředky nebo ruční

ZZD-04	vyhotovení vlakové dokumentace
D-05	<p>staniční dozorce, dozorce spádoviště a dále současně opravňuje k provádění pracovních činností:</p> <ul style="list-style-type: none"> -výhybkář, -dozorce výhybek, -signalista, -staniční dozorce (5. stupně), -posunovač, -vedoucí posunu, -nádražní, -vedoucí obsluhy nákladního vlaku, -člen obsluhy nákladního vlaku, -zaměstnanec pro řízení sledu.
D-07	<p>výpravčí (samostatně po vykonání OZ č. D-08), staniční technolog, inženýr železniční dopravy (ŽST), provozní dispečer, a dále současně opravňuje k provádění pracovních činností:</p> <ul style="list-style-type: none"> -operátor žel. dopravy (pro vedení dopravní dokumentace), -závorář (strážník trati), -hláskař, -hradlář, -výhybkář, -dozorce výhybek, -signalista, -staniční dozorce (5. stupně), -posunovač, -vedoucí posunu, -nádražní, -vedoucí obsluhy nákladního vlaku, -člen obsluhy nákladního vlaku, -zaměstnanec pro řízení sledu, -dozorce spádoviště.
D-08	<p>výpravčí, staniční dispečer, traťový dispečer, dozorčí provozu ve směnách.</p>
D-09	<p>zpracovatelé jízdního řádu a jeho pomůcek, vrchní přednosta UŽST, přednosta železniční stanice, náměstek VP UŽST, dozorčí provozu, inženýr železniční dopravy (ŽST) a staniční technolog, jsou-li pově- řeni některou z těchto činností:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kontrola řízení provozu a organizování drážní dopravy, - zpracování ZDD, - šetření mimořádných událostí.

Číslo OZ	Pracovní činnosti
KPK-00	Trat'ový dělník Montér tratí Zámečnick kolejeových konstrukcí
K-01	Trat'ový dělník - obchůzkář
K-02	Kontrolor – defektoskopista, diagnostik
K-03	Četař Pracovník údržby a oprav tratí
K-04	Ridič drážního speciálního vozidla – trat'ový strojník
K-05	Mistr tratí Mistr infrastruktury (jinde neuvedený) Správce tratí
K-06	Vrchní mistr tratí – trat'mistr Vrchní správce tratí Vedoucí provozního střediska tratí Vrchní mistr infrastruktury (jinde neuvedený) Technolog Rozpočtář odborné správy Samostatný technik – správa tratí Technik – aparát OJ DC Technik – správa tratí Technický pracovník provozního střediska tratí
K-07	Přednosta odborné správy SDC Vedoucí odboru SDC Vedoucí odboru, úseku, útvaru, OJ DC Vedoucí oddělení OJ DC Vedoucí skupiny Vedoucí provozu infrastruktury – správa tratí Systémový specialista Systémový specialista – ostatní OJ DC Systémový specialista – provozní středisko Systémový inženýr – aparát OJ DC Specialista IŽD – aparát OJ DC IŽD – správa tratí

K-08 (obor me- chanizace)	Systémový specialista Systémový specialista – provozní středisko Systémový inženýr – aparát OJ DC IŽD – aparát OJ DC IŽD – správa tratí Technik – aparát OJ DC Technik – správa tratí Vrchní mistr infrastruktury (jinde neuvedený) Mistr infrastruktury (jinde neuvedený) Technický pracovník (jinde neuvedený)
--	--

Číslo OZ (KP)	Pracovní činnosti
KPM-00	Stavební dělník
M-01	Četař Pracovník údržby a oprav mostů a tunelů
M-02	Vedoucí provozního střediska mostů a tunelů Vrchní mistr mostů a tunelů Mistr mostů a tunelů Technolog Rozpočtář odborné správy Správce mostů a tunelů Technik – správa mostů a tunelů
M-03	Přednosta odborné správy SDC Vedoucí odboru SDC Vedoucí odboru, úseku, útvaru OJ DC Vedoucí oddělení OJ Vedoucí skupiny Vedoucí provozu infrastruktury – správa mostů a tunelů Vrchní správce mostů a tunelů Systémový inženýr technického odboru OJ Systémový inženýr – aparát OJ DC Systémový specialista Systémový specialista – ostatní OJ DC Systémový specialista – provozní středisko Specialista IŽD – správa mostů a tunelů Samostatný technik – správa mostů a tunelů

Číslo OZ (KP)	Pracovní činnosti
KPB-00	Stavební dělník
B-01	Mistr budov a bytového hospodářství Správce budov a bytového hospodářství Technik – správa budov Četař Pracovník údržby a oprav budov a bytového hospodářství
B-02	Přednosta odborné správy SDC Vedoucí provozu infrastruktury – správa budov a bytového hospodářství Vedoucí provozního střediska budov Systémový inženýr – aparát OJ DC IŽD – správa budov Systémový specialista Systémový specialista – ostatní OJ DC Systémový specialista – provozní středisko Specialista Vrchní mistr budov a bytového hospodářství Samostatný technik OJ DC Samostatný technik – správa budov Technolog Rozpočtář odborné správy Vrchní správce budov a bytového hospodářství

Číslo KP	Pracovní činnosti
KPG-00	Stavební dělník
KPG-01	Vedoucí geodet Geodet – kartograf Specialista
KPG-02	Vedoucí oddělení OJ Vedoucí skupiny Systémový specialista – ostatní OJ DC

Číslo OZ (KP)	Pracovní činnosti
KPT-00	Dělník sdělovacích a zabezpečovacích zařízení
KPT-02	Návěstní, spojový dozorce Zabezpečovací, sdělovací elektromechanik Montér železničních telekomunikačních vedení Pracovník údržby a oprav sdělovací a zabezpečovací techniky
T-03	Návěstní technik Mistr sdělovací a zabezpečovací techniky
T-04	Systémový inženýr – aparát OJ DC Samostatný technik – správa sdělovací a zabezpečovací techniky Systémový specialista – ostatní OJ DC Rozpočtář
T-05	Vrchní mistr sdělovací a zabezpečovací techniky IŽD – správa sdělovací a zabezpečovací techniky Vedoucí specializovaného střediska DC Vedoucí technický inženýr – provozní středisko sdělovací a zab. techniky Vedoucí oddělení OJ Vedoucí skupiny Vrchní správce sdělovací a zabezpečovací techniky Správce sdělovací a zabezpečovací techniky
T-06	Přednosta územní správy SDC Vedoucí provozu infrastruktury – správa sdělovací a zabezpečovací techniky Vedoucí provozního střediska sdělovací a zabezpečovací techniky Systémový specialista

Číslo OZ (KP)	Pracovní činnosti
KPZ-00	Dělník sdělovacích a zabezpečovacích zařízení
KPZ-01	Zabezpečovací, sdělovací elektromechanik
KPZ-02	Mistr infrastruktury (jinde neuvedený)
Z-03	Návěstní, spojový dozorce Pracovník údržby a oprav sdělovací a zabezpečovací techniky Četař
Z-04	Mistr sdělovací a zabezpečovací techniky Správce sdělovací a zabezpečovací techniky Návěstní technik
Z-05	Samostatný technik OJ DC Technik – správa sdělovací a zabezpečovací techniky Rozpočtář odborné správy Technický pracovník provozního střediska správy sděl. a zab. techniky
Z-06	Vrchní mistr sdělovací a zabezpečovací techniky Vedoucí technický inženýr – provozní středisko sdělovací a zab. techniky Vedoucí provozního střediska sdělovací a zabezpečovací techniky Vrchní správce sdělovací a zabezpečovací techniky IŽD – správa sdělovací a zabezpečovací techniky Systémový inženýr – aparát OJ DC Specialista
Z-07	Přednosta odborné správy SDC Vedoucí odboru SDC Vedoucí specializovaného střediska DC Vedoucí oddělení OJ Vedoucí provozu infrastruktury – správa sdělovací a zabezpečovací techniky Vedoucí skupiny Systémový specialista Odborný poradce
VD-01	Referent jakosti a kvality
VD-02	Mistr přidruženého provozu infrastruktury

Číslo OZ (KP)	Pracovní činnosti
E-00	Provozní zámečnick v odvětví elektrotechniky a energetiky Manipulační dělník Řidič silničních vozidel Skladník Hospodářsko-správní referent Rozpočtář oborové správy Mistr, vrchní mistr, jinde neuvedený - neelektrikář
E-01	Elektromontér pevných trakčních a silnoprůdých zařízení Elektromechanik Provozní elektrikář Pracovník údržby a oprav elektrotechniky a energetiky Četař
E-02	Systémový inženýr – aparát OJ DC Správce elektrotechniky a energetiky IŽD – správa elektrotechniky a energetiky, SŽE Samostatný technik – správa elektrotechniky a energetiky, SŽE Technik – správa elektrotechniky a energetiky, SŽE Mistr elektrotechniky a energetiky Mistr jinde neuvedený Revizní technik
E-03	Vrchní mistr elektrotechniky a energetiky Vrchní mistr jinde neuvedený Vrchní správce elektrotechniky a energetiky Vedoucí provozu infrastruktury – správa elektrotechniky Vedoucí provozního střediska elektrotechniky a energetiky Vedoucí specializovaného střediska DC Specialista Energetik
E-04	Přednosta odborné správy SDC Vedoucí oddělení OJ Vedoucí skupiny Vedoucí elektrodispečinku Systémový specialista Systémový specialista – ostatní OJ DC Systémový specialista – provozní středisko Samostatný elektrodispečer
E-05	Řidič drážního speciálního vozidla – motorového vozidla trakčního vedení

Příloha č. 2 – Formulář s požadavky k odborné zkoušce

Odborná zkouška číslo Z-06

Vrchní mistr sdělovací a zabezpečovací techniky

Tato zkouška platí současně i pro pracovní činnosti:

- vedoucí technický inženýr – provozní středisko sdělovací a zabezpečovací techniky,
- vedoucí provozního střediska sdělovací a zabezpečovací techniky,
- vrchní správce sdělovací a zabezpečovací techniky,
- IŽD – správa sdělovací a zabezpečovací techniky,
- systémový inženýr – aparát OJ DC,
- specialista.

Předpoklady k vykonání této odborné zkoušky:

- požadovaná předchozí odborná zkouška č. Z-04 nebo Z-05,
- elektrotechnická kvalifikace osoba znalá s vyšší kvalifikací

Požadovaná znalost v rozsahu stanoveném předpisem k vykonání zkoušky:

v části V: Op14, Op16, M32

D: D1, D2, D7/2, Dp17

T: T1, T7, T35, T36, T81, T84, T100, T113, T115, T119, T120, T121, T122, T123, T126, T200, včetně přidružených předpisů, T260, T300, Z1, Z2, Z11

Jiné požadované znalosti:

- E7, E8, S3,
- ČSN: 33 1600, 33 2000-3, 34 15000, 34 1530, 34 2040, 34 2600, 34 2613, 34 2614, 34 2650, 73 6380,
- TNŽ: 01 0101, 34 2090, 34 2570, 34 2571, 34 2572, 34 2602, 34 2603, 34 2604, 34 2605, 34 2606, 34 2607, 34 2609, 34 2610, 34 2612, 34 2616, 34 2618, 34 2620, 34 2640, 34 2660, 34 2683, 34 2858, 34 3109, 34 5542, 34 5543, 34 6570, 36 5530, 36 5540, 36 5570, 37 5711,
- EN 50126 (33 3502), EN 60529 (33 0330), EN 50122-1 (34 1520), EN 50125-3 (33 3504),
- 34 2680,
- 34 2613-1, 34 2614-1,
- zákon č. 266/1994 Sb., zákon č. 505/1990 Sb.,
- vyhláška č. 100/1995 Sb., vyhláška č. 101/1995 Sb., vyhláška č. 173/1995 Sb., vyhláška č. 177/1995 Sb., vyhláška č. 324/1990 Sb., vyhláška č. 48/1982 Sb.,
- nařízení vlády č. 362/2005 Sb.

Výcvik:

- nejméně 4 týdny,

Zkušební komise:

ustanovuje a zkoušku organizuje zmocněný zaměstnanec

Periodická zkouška:

ano – v pětiletých intervalech

Poznámky:

-

Příloha č. 3 – Přihláška k praktické zkoušce z obsluhy speciálního hnacího vozidla

PŘIHLÁŠKA K PRAKTICKÉ ZKOUŠCE Z OBSLUHY SPECIÁLNÍHO VOZIDLA

Typ SV ..... skupina SV ..... druh SHV ..... /dle čl. 12, příl. č. 4 SŽDC Zam1/

Dle čl. 11, 16 příl. č. 4 k předpisu SŽDC Zam1 přihlašujeme zaměstnance k praktické zkoušce:

Jméno a příjmení: .....

Datum narození: ..... Organizační složka: .....

č. průkazu strojníka dle S 8: ..... Skupina strojů: .....

č. průkazu způsobilosti k řízení drážních vozidel dle vyhl. č. 101/95 Sb (v plat. znění): .....

Splnil podmínky a rozsah výcviku dle čl. 10 příl. č. 4 předpisu SŽDC Zam1 / první zkouška / v termínu:*

.....

Splnil podmínky a rozsah výcviku dle čl. 20, 21 příl. č. 4 předpisu SŽDC Zam1 / doplňková zkouška / v termínu:*

.....

* Nehodící se škrtněte

.....
Podpis pracovníka

.....
Zástupce OS / razítko a podpis/

POTVRZENÍ O PRAKTICKÉ ZKOUŠCE Z OBSLUHY SPECIÁLNÍHO VOZIDLA / SV / č...../.....

.....
typ dle čl. 12, příl. č. 4 předpisu SŽDC Zam1

Dne: ..... byla úspěšně vykonána praktická zkouška z obsluhy SV

v místě nasazení SV ....., která přihlášeného opravňuje

k samostatné obsluze SV uvedeného typu dle čl. 8, příl. č. 4 předpisu SŽDC Zam1 a při vlastnictví průkazu způsobilosti k řízení drážních vozidel dle vyhl. č. 101/1995 Sb., v platném znění, příslušného druhu k řízení SHV.

.....
Oprávněná osoba

Příloha č. 4 – Formulář s požadavky k odborné zkoušce pro dodavatele

Odborná zkouška číslo **F-05**

Projektant zabezpečovacího zařízení

Požadované předpoklady k vykonání odborné zkoušky:

Elektrotechnická kvalifikace: vyhláška č. 50/1978 Sb., § 10

Požadovaná znalost v rozsahu stanoveném předpisem k vykonání zkoušky:

v části **V**: Op14, Op16, M32

v části **D**: D1 – dopravní minimum, D2 – dopravní minimum, D3: 1 – 4, 12, D 7/2

v části **T**: T1, T7, T81, T84, T100, T113, T115, T119, T200

Jiné požadované znalosti:

- S3, Z1, Z2, Z11,
- zákon č. 266/1994 Sb., vyhláška č. 100/1995 Sb., vyhláška č. 101/1995 Sb., vyhláška č. 173/1995 Sb., vyhláška č. 177/1995 Sb.,
- EN 60529 (33 0330), EN 50122–1 (34 1520), EN 50126 (33 3502),
- ČSN: 34 1500, 34 1530, 34 2040, 34 2600, 34 2613, 34 2614, 34 2650, 73 6380,
- TNŽ: 01 0101, 34 2602 až 34 2607, 34 2609, 34 2610, 34 2612, 34 2620, 34 2640, 34 2660, 34 2680, 34 2683, 34 3109, 34 5542, 34 5543, 36 5530, 36 5540, 36 5570, 37 5711

Výcvik:

- odpovídá zaměstnavatel

Zkušební komise:

- ustanovuje a zkoušku organizuje Odbor provozuschopnosti dráhy

Poznámka:

Platnost odborné zkoušky 3 roky.

Příloha č. 5 – Vysvědčení o odborné způsobilosti - vzor

Správa železniční dopravní cesty, státní organizace
Dlážděná 1003/7
110 00 Praha 1

Ev. číslo SŽDC
– 2008

VYSVĚDČENÍ O ODBORNÉ ZKOUŠCE

Jméno, příjmení:

Datum narození:

Vykonal dne:

odbornou zkoušku, ve smyslu Směrnice SŽDC č. 50, k vedení prací a vyvíjení pracovní činnosti
na dráhách provozovaných SŽDC,

v rozsahu odborné zkoušky typu **F-08**

**Vedoucí prací na telekomunikačních, informačních, signalizačních, radiových,
přenosových a datových systémech a jejich technologických celcích, vyjma přenosových
cest pro zabezpečovací zařízení**

Výsledek odborné zkoušky

PROSPĚL

Platnost odborné zkoušky (3 roky) tzn. do:

Poznámka: .....
specifikace činnosti

Předseda zkušební komise
(titul, jméno, příjmení)

Podpis: .....

Za SŽDC, Odbor provozuschopnosti dráhy
(titul, jméno, příjmení)

.....
Razítko, podpis

Příloha č. 6 – Názvy dokumentů

ČD D 7/2	Předpis pro organizování výlukové činnosti na ČD, a. s.
ČD D1	Předpis pro používání návěstí při organizování drážní dopravy
ČD D2	Předpis pro organizování a provozování drážní dopravy
ČD D2/1	Doplněk s technickými údaji k Dopravním předpisům
ČD D31	Předpis o mimořádných zásilkách
ČD D33	Zásady organizace a provádění vojenské přepravy
ČD D40	Předpis pro organizování drážní dopravy na tratích Liberec - Tanvald - Železný Brod, Tanvald - Harrachov, Smržovka – Josefův Důl
ČD D41	Předpis pro organizování a provozování drážní dopravy na úzkorozchodné trati Osoblaha - Třemešná ve Slezsku
ČD D46	Předpis pro organizování a provozování drážní dopravy na trati s dálkově ovládaným zabezpečovacím zařízením Plzeň Jižní předměstí – Cheb
ČD Ok2	Výcvikový a zkušební řád Českých drah, a. s.
ČD S3/8	Předpis pro provoz speciálních vozidel podle typů
ČES 00.02.94	První pomoc při úrazu elektrickou energií
ČSN 33 0010	Elektrotechnické předpisy. Elektrická zařízení. Rozdělení a pojmy
ČSN 33 1500	Revize elektrických zařízení
ČSN 33 1600	Revize a kontroly elektrického ručního náradí během používání
ČSN 33 1610	Revize a kontroly elektrických spotřebičů
ČSN 34 0350	Předpisy pro pohyblivé přívody a pro šňůrová vedení
ČSN 34 1500	Základní předpisy pro elektrická trakční zařízení
ČSN 34 1530	Elektrická trakční vedení železničních drah celostátních, regionálních a vleček
ČSN 34 3085	Předpisy pro zacházení s elektrickým zařízením při požárech a zátopách
ČSN 34 3109	Bezpečnostní předpisy pro činnost na trakčním vedení a v jeho blízkosti
ČSN EN 50 119 (34 1531)	Drážní zařízení – Pevná trakční zařízení – Elektrická trakční nadzemní trolejová vedení
ČSN EN 50 122-1 (341520)	Drážní zařízení – Pevná trakční zařízení – Část 1: Ochranná opatření vztahující se na elektrickou bezpečnost a uzemňování
ČSN EN 50110-1 (34 3100)	Obsluha a práce na elektrických zařízeních
ČSN EN 60073 (33 0170)	Základní a bezpečnostní zásady pro rozhraní člověk-stroj, značení a identifikaci - Zásady kódování sdělovačů a ovládačů
ČSN ISO 3864 (018010)	Bezpečnostní tabulky a značky
MDS č. 100/1995 Sb.,	Základní technické požadavky a specifikace
RID	Mezinárodní úmluva o přepravě nebezpečných věcí
Sei 412	Předpis soustavy ekonomických informací: Výkony hnacích vozidel
SŽDC (ČD) D 7/3	Směrnice pro analýzu a výpočet plnění jízdního řádu na tratích SŽDC, s.o.
SŽDC (ČD) D1	Předpis pro používání návěstí při organizování a provozování drážní dopravy
SŽDC (ČD) D2	Předpis pro organizování a provozování drážní dopravy

SŽDC (ČD) M14	Předpis pro poskytování mycích, čisticích a desinfekčních prostředků zaměstnancům SZDC
SŽDC (ČD) M32	Směrnice o ochraně životního prostředí před znečištěním nebezpečnými látkami
SŽDC (ČD) M36	Předpis pro poskytování osobních ochranných pracovních prostředků
SŽDC (ČD) Ok3	Předpis o stejnokroji zaměstnanců ČD
SŽDC (ČD) Op16	Předpis pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci
SŽDC č. 50	Požadavky na odbornou způsobilost dodavatelů při činnostech na drahách provozovaných státní organizací Správa železniční dopravní cesty
SŽDC Dp17	Předpis pro hlášení a šetření mimořádných událostí
SŽDC Op14	Železniční požární řád
SŽDC Z1	Předpis pro obsluhu staničních a traťových zabezpečovacích zařízení
SŽDC Z11	Předpis pro obsluhu rádiových zařízení
SŽDC Z2	Předpis pro obsluhu přejezdových zabezpečovacích zařízení
SŽDC Zam1	Předpis o odborné způsobilosti zaměstnanců Správy železniční dopravní cesty, státní organizace
T1	Předpis pro telefonní provoz
T100	Předpis pro provoz zabezpečovacích zařízení
T108	Předpis pro obsluhu vlakového zabezpečovacího zařízení
T7	Předpis pro radiový provoz
TNŽ 34 3109	Bezpečnostní předpisy pro činnost na trakčním vedení a v jeho blízkosti na železničních dráhách celostátních, regionálních a vlečkách
V15/1	Předpis pro provoz a obsluhu brzdových zařízení železničních kolejových vozidel
V65	Provozně technický předpis pro železniční vozy
Vyhláška č. 100/95 Sb.,	Vyhláška Ministerstva dopravy č.101/1995 Sb., kterou se vydává Řád pro zdravotní a odbornou způsobilost osob při provozování dráhy a drážní dopravy
Vyhláška č. 101/1995 Sb.,	Vyhláška, kterou se vydává Řád pro zdravotní a odbornou způsobilost osob při provozování dráhy a drážní dopravy
Vyhláška č. 173/1995 Sb	Vyhláška Ministerstva dopravy ze dne 22. června 1995, kterou se vydává dopravní řád drah
Vyhláška č. 173/95 Sb.,	Vyhláška č.173/95 Sb., kterou se vydává Dopravní řád drah
Vyhláška č. 177/95 Sb.,	Vyhláška č.177/95 Sb., kterou se vydává Stavební a technický řád drah
Vyhláška č. 50/1978 Sb.,	Vyhláška o elektrotechnické kvalifikaci
Zákon č. 266/1994 Sb.,	Zákon o drahách
Zákon č. 77/2002 Sb.,	Zákon ze dne 5. února 2002 o akciové společnosti České dráhy, státní organizaci Správa železniční dopravní cesty a o změně zákona č. 266/1994 Sb., o drahách